

ELŐFIZETÉS

ELŐFIZETÉS:
Egy évre 24 koronák.
Egy hónapra 2 koronák.

VEZÉSKEN:
Egy évre 24 koronák.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSRE:
Egy sorra 20 fillér.
Minden sorra 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 154.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, január 26.

Meghiúsított orosz betörés Máramaros határán.

Budapest. A főhadiszállás jelenti. (Hivatalos.)

Lengyelországban és Galiciában semmi lényeges esemény nem történt, csak a Nida mentén volt élénk ágyuharo.

Az Ung völgyében és Vezérszállásnál az általunk elfoglalt állások, visszafoglalása céljából megindított orosz ellentámadásokat véresen visszautasítottuk.

Ellenségnek ama kísérlete, hogy Rafallovánál keresztül törjön tökéletesen meghiúsult. Ellenség Zielonán át visszavonult.

Kárpálokban utolsó két nap harcaiban elfogott oroszok száma ezerötven. Höfer altábornagy, a vezérkari főnökhelyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Visszavert francia

és orosz támadások.

Berlin. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Nieuport és Ypernkörnyékén tüzési harcok folytak.

Berryau Bactól délnyugatra egy lövészárkot, amelyet néhány nappal ezelőtt foglaltunk el a franciáktól, elvesztettünk.

Mig tegnap chalousi táborból északra csak tüzési harc folyt, ma ott gyalogsági ütközetek is kifejlődtek, melyek még tartanak.

Argonnei erdőségben, Verduntól északra és Toulól északra élénk tüzési tevékenység folyt.

Franciáknak Hartmansweilerkopf ellen intézett támadásait mind visszavertük.

Az erdőben folyó harcokban franciák nagy veszteségeket szenvedtek. Nem kevesebb, mint négyszáz francia vadász holttestét találtuk meg. Francia haditoglyok száma emelkedik.

Keleti hadszíntér:

Kelet-Poroszországban azon arcvonaton, amely Lotzentől és Gumbinnentől keletre és északra tekvő területekig húzódik, tüzési harc folyik. Ellenséget tüzelésünk arra kényszerítette, hogy egyes hadállásait Gumbinnentől délkeletre kiűritse. Gumbinnentől északkeletre oroszoknak ellentünk intézett támadásait, súlyos veszteségeket okozva nekik, visszavertük.

Észak-Lengyelországban nincs változás.

Pilicától keletre nem történt lényeges esemény. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az élelmiszer-drágítás.

Arad, január 25.

Minden törvénnyel egyszerre születik meg a forma, a melylyel azt kiadják. Ugy látszik, ez a fájdalmas igazság legjobban az élelmiszer drágaság ellen hozott paragrafusoknál érvényesül. A bennünket elborítani készülő áremelkedések egyre jobban dagadó sodra ellen a hatósági tarifák gátjával akartak bennünket megvédeni. És alig készült el a gát, már megvannak a rejtett csatornák, a melyek segítségével a spekuláció, a jogtalan önzés túl jut a töltésen és mossa a szegény emberek, sőt a középemlékűk egzisztenciáját.

Akarmilyen jogos, rég kívánt intézkedés volt a maximális árak életbeléptetése, okkal tartottak attól, hogy valami zavart fog magával hozni. Ha a élelmiszereknek csak egyféle ára van, az egész vonalon, akkor megakad benne a forgalom. Az élelmiszereknek meg kell tenni az utat a termelőtől a fogyasztóig. Ez az út pedig nem egy, nem is két kézen megy keresztül. Senki ingyen munkára, díjazatlan fáradságra nem vállalkozhatik, különösen olyankor, a mikor egyéb kereset nehezen akad. A kormány hamar észrevette ezt a nehézséget, és azzal segítette, hogy megengedte a maximális árakhoz bizonyos közvetítői jutalék hozzászámítását.

Elég-e ez a jutalék, vagy pedig kevesebb annál, amire más időkben számíthattak, — arról nem akarunk vitába kezdeni. Azt azonban tudjuk, hogy ma sokan, nagyon sokan keresnek kevesebbet, mint azelőtt. Kevesebbet keres a munkás, aki, csak-hogy el ne bocsássák, fél napra is vállal munkát, kevesebbet keres a hivatalnok, akinek a rossz viszonyokra való tekintettel felére leszállították a fizetését, az iparos, akinek foltozó munkája is alig akad, sőt,

hogy más körökből való hasonlatot keressünk, a részvényes, a hajdan irigyelt szelvény-nyeső, aki kevesebb osztalékot kap. Az élelmiszereknek, a gabonák termelői, feldolgozói és közvetítői is tanuljanak meg némi szerénységet és lemondást. A meggazdagodásnak nincs most az évadja, akinek minden áron ez az életcélja, várjon vele, amíg ez a szándék nem gázol keresztül annyi ember nyomorúságán, mint most.

Ezt meg kellett mondani és nem lehet eléggé hangoztatni, a midőn a maximális árakról szóló rendelet kijátszását kell az egész vonalon tapasztalni. Nem is valami zseniális haditerv szerint történik ez, hanem szinte parasztos módon. Az élelmiszert a maximális áron számlázzák, — a többit pedig előre szedik be. A ki pedig enni akar — és e tekintetben, fájdalom, nem lehet passzív rezisztenciára gondolni, — az kénytelen bevenni az élelmiszer-drágítóknak ezt a formuláját, sőt bizonyára diszkrecióra is kötelezi magát.

Nem szeretjük a hatóságot uszítani, razziát követelni az ilyen hibák és hibások ellen. A razziáknak az a hatása, hogy a bűnösök miatt az ártatlanokat is zaklatásnak teszi ki, meg nem érdemelt rossz hírbe keveri. Szeretnők, ha azok, akik a maximális árak kijátszását megkezdték, maguk látnák be, hogy a mai viszonyok között nemcsak hogy nem szép, de véték a viszonyok falánk kihasználása, a mellett, hogy vastagon törvénytelen; szeretnők, ha a közönség jogos elégedetlensége, a jobb érzésük megmozdulása változtatna ezeken. Az egész vonalon: termelők, feldolgozók és közvetítők érzék be a háboru idejére a keskenyebb haszonnal, még

mielőtt gyűlöletessé teszik magukat és még mielőtt hatósági kézzel avatkoznának be a dologba.

Hindenburg—Nagyfalu

(A fehérvári bakák Orosz-Lengyelországban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 25.

Biró Lajos írja a következőket:

A székesfehérvári 69. gyalogezrednek mindig jó híre volt, a 69-es bakák kiváló katonák voltak a multban is, de mióta a király kegyéből Hindenburg nevét viselik, mindannyian oroszlanok. A derék Hindenburg bakák beásva az orosz-lengyelországi agyagos földbe, már hosszú hetek óta néznek farkasszemet az orosz-szal. Aki ellátogat a Hindenburg-regiment lövészárkaiba, annak nyomban szembetűnik, hogy mennyi vitézségi érem diszeleg a félelmet hirből sem ismerő fiúk büszke mellén. Ime egy-két adat a hős ezred megíratlan krónikájából:

Grünfeld Győző tartalékos hadnagy, a polgári életben gazdasz, pelyhedző bajszu, fiatal, piros arcú legény, a kire a tábori konyhák felügyelete volt bízva, egy napon észrevette, hogy a faluba, a hol a vezérkar tartózkodott és a hol az ezred zászló volt elhelyezve egy orosz század van előnyomulóban. Gyors elhatározással maga mellé vett öt bakát és azal a buzdítással: „No fiúk, mutassuk meg, hogy magyarok vagyunk!” rohamot vezényelt az orosz század ellen. Egetverő harc kiáltással rontott az öt baka az ellenre, a melynek egy része erre megszaladt, a másik fele megadta magát. Grünfeld Győző őrmesterből zászlós, majd soron kívül hadnagy lett és megkapta a nagy ezüst vitézségi érmet.

Másik eset: Egy Fűrész nevezetű őrmester egy gépfegyver-osztaggal állást foglalt egy hidtónél és egyes-egyedül mindaddig feltartóztatta az előnyomuló két ezredből álló orosz sereget, míg visszavonulásunk be nem fejeződött. Arany vitézségi érem lett a jutalma.

Weisz Henrik szakaszvezető és Schwarz László zászlós is megérdemlik vitézségük megörökítését. Weisz az oldaltámadásra induló oroszokat egy pionir-osztaggal megverte. Schwarz zászlós pedig késedelmesen teljesítve egy visszavonulási parancsot, mert nem akart visszavonulni, hétszáz oroszot ejtett foglyul.

A Hindenburg-ezred legnagyobb büszkesége az orosz-lengyelországi Hindenburg nagyközség. Joachim herceg, Vilmos császár fia is megtisztelte már látogatásával a nevezetes új községet és kijelentette, hogy elmondja Hindenburgnak, mit látott, ahova Kessel táborok a Brandenburg katonai kerület főparancsnoka is ellátogatott. A Hindenburg nevét viselő község az orosz-lengyel síkságon pár száz lépésre fekszik attól a lövészároktól, ahol a 32-es bakák mellett a Hindenburg-ezred harcol. Egy keskeny tisztáson, ahová az országutról rövid ösvény vezet, apró házak két sora pihen egy domboldalon. Ez Hindenburg nagyközség. Házai vályogból, enyvvvel ragasztott fátörzsekből épültek. Valamennyi házikó tiszta, csinos, szemnek kellemes látványt nyújt. Itt-ott alacsony sövénynyel elzárt kis kertet látni. Az ut vörös porral hintett és apró galyak vannak beletűzdelve. Hindenburg nagyközségben nem hanyagolják el az utcák esztétikáját. A baloldali sor első házána tábla hirdeti:

Grossgemeinde
Hindenburg-Nagyfalu.

Bár Hindenburg falva szinmagyar, telek neveiben tiszteletben tartja a dualizmust. Így megtudja a vándor a két nyelvű táblácskákról, hogy az egyik falurész Joachim-tér, a másik Boehm-Gasse — Cseh-utca (a hadtestparancsnok tiszteletére) a harmadik Lüttendorf-Gasse (a divizionárius neve), a negyedik hely Felix-Ringsstrasse (a brigadéros tiszteletére.)

Tul az erdei uton terül el Hindenburg nagyközség testvérfaluja: Hindenburg kisközség, amelynek főtere Terstyánszky hadtestparancsnok nevét viseli.

Nem tehetek róla, de meg kell írnom, hogy a két községben nem feledkeztek meg az egészségügyi szempontokról sem. Van e célra egy külön hely. Az odavezető ut Nikolaj-Nikolajevics-utca, a tér pedig, ahol a fontos helyiség áll, Poincaré-tér.

Kijátszák a maximális árakat Aradon.

(Uzsora a tengeri liszttel. — Készpénzzel tulfizetett lisztárak. — Sertés és kenyér mesterséges megdrágítása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 25.

Közudat már, hogy a háboru sorsa nemcsak a csatatereken dől el. Itthon, bent az országban is nagy csatákat vívunk a háboru nyomán keletkező abnormális viszonyokkal. És ezeknek is a mi győzelmünkkel kell végvődniük. A kormány fegyvert adott a kezünkbe a legfélelmezből ellenség, az élelmiszer uszora ellen. Azonban úgy, mint Hófer altábornagy klasszikus jelentései több ízben kénytelenek voltak amiatt panaszkodnia, hogy ellenségünk a hadviselés kodekszét semmibe se véve, meg nem engedett eszközökhöz nyul, gyógyíthatatlan sebeket ütő dum-dum lövegeket használ, a mi katonáink megtevesztésére egyenruhánkat huzza föl, úgy az itthoni ellenségek is találnak eszközt és módot arra, hogy a visszaéléseik leküzdésére kezükbe adott fegyverek hatását ellensúlyozzák, a kormány-rendelet hiányait a maguk jogosulatlan hasznára és az ország népének ártalmára fordítsák. A kormány megszabta a gabona legmagasabb árát. Súlyos árt fizetünk mindennapi hadikenyérünkért, de háboru van és a viszonyok vasarejét zugolódás nélkül tartozunk tűrni. Azonban azt nem tartozunk tűrni, hogy kiéhezessenek bennünket azok a polgártársaink, akik a mi kiaszott bőrünkön akarnak meg nem engedett, sőt a büntető törvénykönyvbe ütköző módon meggazdagodni. Remélhető, hogy ha Anglia kiéheztetési hadjárata ellen lehet védekezni, akkor az itthoni kis és nagy kalózok is kénytelenek lesznek vitorláikat mihamarabb bevonni. Csak szigorú hatósági ellenőrzés és irgalmatlan büntetés szükséges ehhez. Semmi egyéb.

A kormányrendeletek megállapították a maximális gabona és liszt árakat Arad város területére. Jőzan ésszal ez úgy értelmezendő, hogy a tengeriért például 20 korona 50 fillérenél többet nem szabad kérni az eladónak, ha jószága szemes állapotban van. Ez elég magas ár és még tűrhető, ha a sertés hizlalók ebben az árban kapják a szükséges anyagot, akkor még elég sertést tudnak magas, de még nem megfizethetetlen árban a piacra szállítani. Minthogy a kenyérlisztet is keverni kell és tengeri liszttel is szabad, akkor a tengeri ára ugyebár nemcsak a busunk, de a mindennapi kenyér árát is befolyásolja.

Aradon azonban, mint sertéshizlalással foglalkozó nagyiparosoktól és igen tekintélyes lisztkereskedőtől és egyik legnagyobb pékmestertől hallottuk, nem lehet szemes tengerit kapni, mert a tengerit örökre, liszt alakjában hozzák a piacra. Ennek egyedül az a

célja, hogy a tengeri maximális árán túl a spekuláció meg nem engedett haszonhoz jusson. Tegnap például, valaki 15 vaggon tengeri lisztet 34 korona ötven filléért kiadta eladásra, tehát az örlési 1 korona 20 fillért kitevő költségen és az örlésnél előálló 15 százalékos hiánynon felül 8-9 koronával volt drágább ez áru, mint ahogy a kormány rendelete azt előírja. Eltekintve attól, hogy a liszt igen horribilis magasságra szökik és a miniszteri rendeletet a legszemérmelenebbül kijátszák, még az iránt sincs semmi biztosíték, hogy az a liszt nincs idegen anyagokkal keverve.

— Nem is lesz többé az aradi piacon szemes jószág, mondotta egy aradi nagykereskedő — mert a maximális árakon túl a spekulánsok jóval magasabb, valósággal uszora árakat érnek el, ha liszt alakjában árusítják. A vidéki malmok legtöbbször már be is rendezkedett kukorica örlésre. Ennek kiszámíthatatlan következése lesz. A sertés hizlaló természetesen sokkal olcsóbban állítja elő a darált tengerit, mint ahogy azt a malomtól, vagy kereskedőtől vennie kell. A kereskedelmi miniszter által megállapított tengeri liszt ár 29 kor. 78 fillér és Aradon mégis 34 korona 50 fillért kórnek a lisztért, amelynek tisztaságát semmiféle hatósági ellenőrzés nem garantálja. Két hét mulva Aradon nem lesz eleven sertés, mert olyan drága a hizlalás, hogy csak a milliomosoknak szabad ezt a lukszus foglalkozást üzniök. De ezenkívül a kenyér ára és a zsemlye nagyságára is befolyással van. Ez mindennap kisebb lesz, de a pékek nem tehetnek róla, mert a liszt árakat, noha azok kormányhatósági uton megvannak szabva, nem tartják némelyek magukra kötelezőnek. A törvényt ugyanis nagyon könnyű kijátszani. A hivatalos árjegyzék szerint ugyanis a buza liszt például 67 korona, zsák nélkül, az átvétel helyén, készpénz fizetés mellett. Azonban a liszt-szükség következtében a kereskedő szívesen fizet magasabb árat is a malomnak, csak kapjon lisztet. Minthogy azonban súlyosan bűnhődik az, aki a maximális áránál aránytalanul magasabb árat követel, gondoskodni kellett egy olyan formáról, a melybe a hatóság nem köthet bele. Csak a látszatot kell megőrizni, a lényegét azán mindentéle uszorázásra fel lehet használni. A vásárló a mindig felmutatható számla szerint csakugyan nem fizet többet 67 koronánál. De ahhoz nem hívnak tanúkat, amikor a '85-90 koronáért megvásárolt liszt mindegyik métermázsája után még az áru átvétele előtt 18-25 korona készpénzt fizet le az eladó kezéhez. Ez a differencia nincs beállítva a számlába, ennek sehol nyomát nem találhatja az esetleg ellenőrző hatóság. Szilágyi Dezső mondotta, hogy csak az emberi gonoszszággal párhuzamosan lehet törvényt alkotni, azt megkerülni, azt megelőzni nem lehet. Természetes, hogy a 85-90 koronás lisztből 4 filléért akkora zsemlyét nem lehet adni, mint a 67 koronásból. Természetes, hogy a 34-35 koronás tengeri liszttel kevert kenyér nem lehet olyan olcsó, mint a 29 koronásból készült, feltéve mindig, hogy a tengeri liszt csakugyan tiszta kukoricaéból és nem korpa keverékből készül.

A hatóságokra és a kormányra vár az a feladat, hogy az élelmiszer uszorának ezt a legújabb hajtását gyökeresen letörjék. Kiszámíthatatlan méreteket ölthet igen rövid idő alatt és a nagyközönség teljesen védtelenül ki van szolgáltatva a spekulációnak. Németországban annyira ment a hatóság, hogy öt évi fegyháza ítélt egy szatócot, aki metil alkoholt adott pálinka helyett. Mi sem bírjuk azt a világháborút másképp, mintha belső és külső ellenségeinknél is veszedelmesebb ellenségeink kezéből kiűjjük az uszora fegyverét, sőt mondhatjuk 42-es mozsarát.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	— 151
Melegkiosztás	— 151
Alapítványi és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— 151

Negyvenkét kilométerre lövő uj német hajó ágyu.

— Anglia partjának bombázása Calaisból. — Dünkirchen bombázása a levegőből. — Dánia Anglia ellen.)

Távirati tudósítás.

Berlin—Kopenhága—London, január 25.

Hivatalos jelentés a nyugati harcterről.

Berlin. A nagy főhadiszállás jelentése január 24-éről. Nyugati hadszíntér. Január 23-ika általánosságban minden különös esemény nélkül telt el. Az argonnei erdőségekben a franciáknak két támadását könnyűszerrel visszavertük. A Vogézekben Hartmannswellerkapfnál és Steinbauchtól északkeletre előbbre haladtunk és ötven francia vadászt elfogtunk. Legjobb hadvezetőség.

A franciák helyzete a soissonsi csata után.

Krisztília. Az Aftenposten jelenti Párisból: A franciák még mindig tartják magukat Soissonstól nyugatra. De a Le Temps elismeri, hogy ez a szituáció igen nehéz. Hogyha ezt az állást tartani akarják, írja a nevezett lap nagy erősitéseket kell kapnunk és igen sok municióra lesz szükségünk. Az ellenség nagy csapatmégeket vont össze ezen a terepen és kétségtelenül minden erejével azon lesz, hogy győzelmi kihasználja.

Tegnap két német repülőgép Párishoz akart közeledni. Azonban Crépy-Valoisnál francia aviatikusok megtámadták a németeket, akik erre visszavonultak.

Mivel este hat órától kezdve Párisban koromsötétségnek kell uralkodnia, a földalatti vasutak este 11 óráig fognak közlekedni, hogy a földfeletti közúti vasutakat helyettesítsék.

Nyolovan bomba Dünkirchenre.

Rotterdamra. Párisból érkező távirati jelentés szerint tegnap több német repülőgép jelent meg Dünkirchen és környéke fölött és körülbelül nyolovan bombát dobták le az egyes falvakra. Eddig hét halotról és tizenöt súlyos sebesültről érkezett jelentés. Francia és angol repülőgépen nyomban üldözni kezdték a német repülőgépeket.

Harc a levegőben.

London. Zeebruggeben angol repülőt megtámadott hét német pilóta. Sebesülten elmenekült.

A háboru — háboru.

Kopenhága. Az Ekstrabladet írja: Az angol sajtó fel van háborodva a német légitámadás miatt és azt hiszi, hogy a semleges államok, különösen Amerika, osztja felháborodását. Mi is több levelet kaptunk, amelyben felszólítanak, hogy a semleges államok indítsanak általános a német hadvezetés ellen. Erre azonban ezt kell mondanunk: A háboru háboru! Epen úgy, amint sok ártatlan határvidék szenved a háboru borzalmas következményeit, amint városokat és falvakat szétrombolnak, asszonyokat és gyermekeket a hidegbe, sötétbe, éhínségbe űznek, épen így Anglia, amely szigeti fekvése következtében idáig biztonságban érezte magát, nem panaszkodhatik, ha a határán, a tengerparti városokat zújtja a háboru. Mit jelent néhány ember halála a háboru általános borzalmaival szemben? Nekünk, dánoknak, nincs okunk a német hadvezetést védelembe venni, mégis meg kell mondanunk: amit jogosnak ismerünk el az egyik oldalon, azt jogosnak kell elismerni a másik oldalon is. A német légi támadást

nem azért csinálták, hogy néhány polgárt, vagy asszonyt és gyermeket megöljenek, hanem, hogy kárt okozzanak annak az ellenségnek, amely Németországot ki akarja éhezteni. Valószínű, hogy hasonló légi támadások egész sorozatát tervezik, amely bizonyára London elleni támadással fog végződni és ez teljesen józan és jogosult láncszeme a sornak. Van-e okunk rá, hogy emitatt jobban felizguljunk, mint a háboru egyéb szörnyűségei miatt? Teljesen rendben van, hogy az angolok mérgeződnek ilyen támadások miatt, de mi semlegesek megérthetjük, hogy háboru az háboru, épen úgy az angoloknak, mint a németeknek? Más kérdés az, hogy a légi háboru valamilyen eredményre vezethet-e? Ha Németország ezer léghajót küldhetne egyszerre Londonba, ez a háborunak jelentős tényezője volna. Anglia kitűnő elszigeteltségének végleges megtöréséhez, Mindenekelőtt a normális hatást kell figyelembe venni,

A kozákok és az asszonyok.

(Szabad-e megölni az ellenség gyermekét?)

Az Aradi Közlöny tudósítja.

Arad, január 25.

Ez a háboru a legkülönbözőbb problémákat veti föl. A világ legnagyobb háboruja olyan helyzeteket teremtett, amilyenekre eddig senki se gondolt. Ezek közé tartozik az az esemény is, amelyről alább írunk s amely élénken foglalkoztatja az egész monarchia orvosi és jogászvilágát.

A hivatalos híradásokban is olvashattunk róla, hogy a Galiciába, Bukovinába és legutóbb az északi magyar vármegyékbe betört oroszok a legnagyobb vadsággal rontottak a községekben és városokban maradt lakoságra. Tiszteik hiába kancsukáztatták meg őket, számos esetben mégis megtörtént, hogy védtelen nőket nemtelen akaratuk teljesítésére kényszerítették. Galícia és Bukovina egyes helyeiről már hónapokkal ezelőtt kitararodott a gonosz ellenség, de most hónapok múlva néhány nőnél jelentkezik látogatásuk gyümölcse. Elképzelhető, hogy milyen érzésekkel gondolnak ezekben a családokban a megérkezendő új szülöttre. Senki se csodálkozhatik azon, hogy a legtöbb nő szabadulni akar attól a nyügtől, akihez öt lelke egyetlen szája se fűzi és aki folyton emlékeztetése idézi az undok kozákfajtával eltöltött perceket. Számos ilyen szerencsétlen asszony és hajadon azzal a kérelemmel fordult orvosához: mentse meg őt a legkínosabb érzéstől és akadályozza meg, hogy az ellenség gyermekének életet adjon.

Az orvosokat a legnagyobb zavarba hozta ez a különös kérelem. Súlyos dilemmába jutottak. Ha teljesítik a boldogtalan nők kívánatát és a műtét esetleges sikertelensége következtében beálló halálesetről a hatóság tudomást szerez, akkor az orvos igen súlyos büntetést kap; ha pedig elutasítják a kérelmet, akkor örök boldogtalanságra kárhoztatják az önhibáján kívül anyaságba jutott nőket.

A nehéz probléma elő állított orvosok tudtul adták a nők kérelmét a monarchia két fővárosában működő orvosegyesületeknek és a vezetőkől kértek tanácsot. Magyarországon és Ausztriában megindultak a tanácskozások, vitatkozások e fontos kérdés fölött. A gyógyászat című orvosi szaklap körkérdezt intézett a monarchia legnevesebb büntető jogászaihoz, hogy véleményük szerint büntethető-e az a nő, aki a kozák erőszakoskodásának gyümölcset megöli, s büntethető-e az orvos, aki ebben segít? Ausztriában könnyen eldönthető ez a kér-

amely biztosan mutatkozik, jóllehet Anglia tagadni próbálja.

Féltik a francia tengerpartot.

Havre. A katonai kormányzó elrendelte, hogy a magánlakások belső világításának Havreban és a szomszédos községekben éjjel nem szabad kívülről láthatónak lenni. A nyilvános épületek, műhelyek világítását a minimális mértékre kell korlátozni, a kirakatokat pedig le kell függönyözni.

Uj német ágyuóriás.

Berlin. Az Artilleristische Monatshefteben egy szakember az új német hajóágyut ismerteti, amely öt kilométerrel messzebbre visz a legjobb angol ágyuknál. Lőtávolsága negyvenkét kilométer. Miután csatorna legkeskenyebb pontján harminchárom kilométer az ágyu Calaisben fölállítva még jókora partterületet dominálna.

dés, amint az ottani jogászok nyilatkozataiból kiderül. Az osztrák törvény ugyanis határozottan kimondja, hogy: „azon orvos, aki méhmagzatot elhajt, vagy magzatot megöl azon célzattal, hogy ezáltal egy másként el nem hárítható életveszedelmet, amely az anya egészségét tartósan befolyásolná, elhárítson, nem büntethető.” Ezért, ha a szükséges lelki okok, amelyek az anya testi egészségére is kihatnak, tényleg megvannak, az orvos egy erőszakos kozák támadásából származó kozák-magot megsemmisítéséért kétségtelenül beigazolt esetekben nem büntethető.

A magyar büntető törvénykönyv nem tartalmaz ilyen szabadelvű rendelkezéseket. A mi törvénykönyvünk szerint csupán akkor engedhető meg a szóban lévő műtét, ha orvosi konzilium megállapítja, hogy a szülés következtében az anya meghalna.

Dr. Halász Lajos koronaügyész helyettes büntető törvénykönyvünk 285. és 286. szakaszaiból azt mutatja ki, hogy törvényünk nem a szülő nő, vagy annak testi épségét védi elsősorban, hanem kifejezetten a születendő lényt oltalmazza, tekintet nélkül arra, hogy milyen körülmények között, vagy mi módon került reményteljes állapotba az anya. Ebből a koronaügyész helyettes ama jogi véleményét vonja le, hogy a kozákoktól megtámadott nők körében a tejesítés törvénybe ütközik. Szerinte az újabb külföldi büntető kódexek már tartalmaznak ilyen, vagy ehhez hasonló intézkedéseket és a készülöben lévő új magyar büntető törvénykönyv tervezetébe úgy Angyal Pál, mint Bernolák Nándor dr. egyetemi tanár is vettek hasonló paragrafusokat. Angyal professzor tervezetének 18. §-a így szól: „Nem büntethető az a büntető jogszabályba ütköző cselekmény, amelyet valaki törvény, vagy törvényes rendelet által elismert hivatásának szabályozott gyakorlása közben, mások jogos érdekeinek védelmére követett el.”

Bernolák tanár tervezetének 7. szakasza ezt mondja: „A cselekmény nem jogellenes, ha tettes azzal jogilag megengedett foglalkozását szabályozottan teljesítette; továbbá, ha a tettes végszükségben követte el.”

Mivel ezek a szomorú kérelmek későbbben valószínűleg egyre sürűbben jelentkeznek, a magyar parlament helyesen tenné, ha a tervezetnek erre vonatkozó paragrafusait novelláris úton életbe léptetné.

Németek győzelmes csatája az Északi tengeren

— Elsülyesztett cirkálók. — Az angol flotta visszavonulása. — Anglia blokádjára német tengeralattjárókkal. —

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin—Köln, január 25.

Hivatalos jelentés a tengeri csatáról.

Berlin, január 25. A Seydlitz, Derflinger, Moltke és Blücher páncélos cirkálóknak 4 kisebb cirkáló és 2 torpedó-flotilla kíséretében az Északi-tengeren ma délelőtt történt kifutása alkalmával: egy 5 csatacirkálóból, több kisebb cirkálóból és 26 torpedózuzóból álló angol hadiflottával összeütközésre került a sor. Az ellenség három óras küzdelem után Helgolandtól 70 tengeri mérföldnyire nyugat-északnyugati irányban, abbahagyta a harcot és visszavonult. Az eddig érkezett jelentések szerint angol részről egy csatacirkáló, a mi részünkről a Blücher elsülyedt. A többi német hajók sértetlenül visszatértek a kikötőbe. Behncke, a tengerészeti vezérkar főnökének helyettese.

A visszavonuló angol flotta.

AMSTERDAM. A tengeri ütközet délelőtt féltízkor fejlődött ki. Angol részről résztvevő hajók a Lyon, Tiger, Princess Royal, New-Zeland, Indomitable cirkálók. Az angol parancsnokok Beatty tengernagy és Tyreskitt a torpedózuzó flotilla parancsnoka voltak.

A Lyon és Tiger az angol flotta legmodernebb csatacirkálói, amelyek az első helgoland-i tengeri csatában (a múlt év őszén) résztvettek és több kis német cirkálót elpusztítottak. A Lyon-típusú csatacirkálók 21.000 tonnásak, legénységük 800 emberből áll, fegyverzete 8 nehezebb, 18 könnyebb gyorstüzelő ágyú.

A Princess Royal a Queen típusú páncélos gyorscirkáló osztályba tartozik és körülbelül olyan erőt képvisel, mint a Lyon-osztály cirkálói, de gyorsasága egyike a legnagyobbaknak az angol flottában. Legénysége több mint 900 emberből áll. Ugy a Princess Royal, mint a Lyon és a Tiger az újabb angol hajók közé tartoznak. 1910—1913 között kerültek szolgálatba.

A New Zealand a régebbi csatacirkálók Commonwealth osztályába tartozó 16.350 tonnás hajó, amelyet 27 csomó sebességgel visznek előre 18.440 lóerős gépei. 1905-ben sorozták be az angol flottába. Legénysége 777 ember és 18 tiszt, fegyverzete 4 tizenkét, 4 kilenc, 10 hat hüvelykes ágyú, 12 nagyobb és 14 kisebb gyorstüzelő ágyú, 2 gépfegyver és 4 torpedócső.

Az Indomitable a Formidable-típusú nehéz csatacirkálók közé tartozik. 1910-ben készült el és került szolgálatba. 15.000 tonnás hajó, legénysége 750 ember és 18 tiszt, fegyverzete 4 tizenkettes, 12 hat hüvelykes ágyú, 18 nehezebb és 6 könnyebb gyorstüzelő ágyú és 4 torpedócső.

A Lyon és Tiger több mint negyvenmillió koronába, a Princess Royal és New Zealand harmincöt millióba, az Indomitable körülbelül 27.000.000 koronába került.

A Blücher német cirkáló, amelyet az angolok elsülyesztettek, 1908-ban épült, 15.800 tonnatartalmu, több mint 25 csomó sebességű, míg a harcban részt vett többi német páncélos cirkáló mind nagyobb és újabb. A Moltke 1910-ben épült, tonnatartalma 23.000, sebessége

28 csomó, nagysága és felszerelése ugyanolyan, mint Törökországnak eladott Goebené.

A harmadik német páncélos cirkáló a Seydlitz, tonnatartalma 25.000, sebessége több mint 28 csomó, a negyedik, a Derflinger 26.000 tonnatartalmu, sebessége 26 és fél csomó. A Seydlitz 1912-ben, a Derflinger pedig 1913-ban épült. Míg a Blücher legénysége 888 emberből állott, addig a három nagyobb páncélos cirkálón béke időben is több, mint ezer ember volt.

A diadal hatása Berlinben.

Berlin. Az északi-tengeren lefolyt diadalmas tengeri ütközet híre rendkívül nagy lelkesedést kelt, mert ez a német flotta fölényének immár semmiképen félre nem magyarázható, el nem vitatható bizonyossága. A hivatalos jelentésből megállapítható, hogy a német hajórajnak jelentős túlerővel kellett megütköznie, még pedig nyílt tengeren, parti ütegeinek mindennemű támogatása nélkül. E túlerőt mégis legyőzte, az angol flottát visszavonulásra kényszerítette.

Anglia kijátszotta utolsó ütőkártyáját is, a neki leginkább kedvező feltételek mellett volt módjában megütközni a némettel s az ütközetet elvesztette. Ezzel a tengeri ütközet az epizód-jelleget messzire tulszárnyaló fontosságot nyert. Ez nem „egy” tengeri ütközet, hanem „a” tengeri ütközet, a várva-várt összetűzés a két flotta között.

Nagyobb szabású tengeri harc az Északi tenger vizein nem igen várható, Anglia dreadnoughtjait partvédelemre kényszerült felhasználni s óvakodni fog attól, hogy a hajóóriásokat odavesse a német buvárhajók zsákmányául. A most lefolyt ütközetnél nagyobb szabású tehát alig várható az angol vagy német vizeken, legfeljebb majd tavasszal, amikor a német flotta az orosz partvidékek megtámadására készül.

Anglia erkölcsi vereségét még érzékenyebbé teszi az a körülmény, hogy ez az ütközet nyilvánvalóan felelet akart lenni a Zeppelinek angliai támadására s a végsőkéig felzaklatott angol közvéleményt egy diadalmas tengeri mérkőzés hírével akarja megnyugtatni.

Anglia blokádjára tengeralattjárókkal.

A B. Z. am Mittag közli, hogy Anglia általános blokádjára megkezdődött. Német tengeralattjáró flotta tartózkodik Anglia partvidéke körül.

Köln. A hollandiai határról jelent a Kölner Zeitung: A „Morning Post” tegnapi száma írja, hogy Anglia borzalmas helyzetbe kerülne, ha az ellenségnek sikerülne tengeralatti naszádokkal meggátolni az élelmiszerbehozatalt. A krími háborúban csak tized annyi ember volt hadban, mint most és a gabona végkéjének ára mégis 75 shillingre szökött. Ilyen ár a szegény lakosságra nézve egyértelmű az éhínséggel. Figyelembe kell venni, hogy Anglia az összes gabonát szállító államok kivételének körülbelül 37 százalékát fogadja be. Az angol népet okvetlenül kényszeríteni kell rá, hogy több burgonyát egyék és a kormánynak törvényei kell kényszeríteni a mezőgazdákat, hogy több burgonyát termeljenek.

Aradi vállalatok

beszámolója.

(A Széchenyi gőzmalom és a Termény és Áruraktár közgyűlései.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 25.

Az aradi részvénytársaságok közgyűléseinek sorozatát a Széchenyi Gőzmalom Részvénytársaság nyitotta meg. Vasárnap délelőtt kilenc órakor tartotta a vállalat 46-ik évi rendes közgyűlését, a melyen az igazgatóság főnyes eredményéről számolt be. A közgyűlésen jelen voltak: Kintzig János, Kintzig Géza, Walder Gyula, Hehs Béla, Gutzjahr Mihály, Tagányi Sándor dr. Laczay Endre, ifj. Tenner Lajos, Leipniker Adolf, Polcz József, Tenner József, Simonffy Ádám, Szathmáry Mihály, Beckert Gyula, Zubor Imre dr.

A közgyűlést Kintzig János elnök nyitotta meg. Üdvözölte a részvényeseket és felkérte a jegyzőkönyv vezetésére Zubor Imre jogtanácsost, annak hitelesítésére Tenner Józsefet és Tagányi Sándor dr. országgyűlési képviselőt.

Ifj. Tenner Lajos vezérigazgató olvasta fel ezután az igazgatósági jelentést. E szerint a felügyelő bizottság által megvizsgált és jóváhagyott zárszámadások szerint az 1914. üzletév üzleti szerek számlán K. 9.900.25, kocsi-lovak számlán K. 1400.—, további behajthatatlan követelések címén leírt K. 15.642.74 és az értékcsökkenési tartalékalapnak K. 166.281.28-val való dotálása után mint tiszta nyereség 108.487 K. 52. f. mutatkozik. Az igazgatóság, a vezérigazgató és tisztviselők jutalékára és a tisztviselők nyugdíjalapja szaporítására 21%, vagyis K. 22.782.37 levonása után marad K. 85.705.15 ehhez járul az 1913. évi nyereség elővitel K. 15.584.81, összesen tehát K. 101.289.96 állott a közgyűlés rendelkezésére.

Javaslatba hozzák, hogy 1441 darab társasági részvény után a múlt évi szelvénybevitelére darabonként 50 korona, összesen tehát K. 72.050.— fordítassék, míg a fennmaradó K. 29.239.96 új számlára elővezetessék.

A közgyűlés az igazgatóság felolvasott jelentéseit egyhangulag tudomásul vette.

A felügyelő bizottságba újból megválasztották Laczay Endrét elnöknek, dr. Csiky Odont és Walder Bélát tagoknak. Ezzel a közgyűlés véget ért.

Az aradi termény és áruraktár részvénytársaságnak vasárnap délelőtt 11 órakor volt az ötödik évi rendes közgyűlése. A közgyűlésen Szalay Károly elnökölt. A közgyűlés megnyitása után elnök a jegyzőkönyv vezetésére Grosz Miklós főkönyvelőt, hitelesítésére Tenner Lajos és ifj. dr. Szalay Károlyt kérte fel. Grosz Miklós igazgató olvasta fel ezután az igazgatóság évi jelentését. Az igazgatóság a tiszta jövedelemből az alapszabályszerűen leírt 16.362 K 60 fillért, értékpapír áriolyamosökkenés címén 2050 K levonása után a tiszta nyereséget 17.353 K 69 filléren állapította meg. Ez összegből az alapszabályok 35. §-a szerint: 10 százalék a tartalékalapra 1735.39 K, 14 százalék igazgatósági jutalékra, 2420.42 K, a felügyelőbizottság fizetésére 400 K, 1 százalék a nyugdíjalapra, 173.54 K, ügyvezető igazgató jutalékára 700 K. Összesen 5488 korona 25 fillér, marad 11915.54 K. Indítványba hozták, hogy ezen összegből fordítassék osztalékra, részvényenként 10 K, vagyis 10.000 K, mely összeg részvények 4. számú szelvényei ellenében, folyó évi január 25-től kezdődőleg a vállalatnál, vagy az Aradi Ipar és Népbank pénztáránál kifizetessék, míg a fennmaradó 1915 kor. 54 fill. új számlán, az 1915. évi átvitessék. A közgyűlés a felolvasott jelentéseket egyhangulag tudomásul vette, a szokásos felmentvényt megadta és Priogi István dr. felszámolója után a közgyűlés véget ért.

Csapatunk üldözik Bukovinában az oroszokat.

(Offenzívában vannak seregeink. — A menekülő ellenség nyomában.)

(Hivatalos távirati tudósítás.)

Budapest—Beszterce, január 25.

Egy pillanatig sem féltünk attól, hogy a bukovinai orosz sereg át tudja lépni Magyarországot határát. Hófer altábornagy jelentéseiből világosan látható volt, hogy az osztrák-magyar sereg el van készülve az oroszok legkétségbeesettebb támadásaira is s kellő ereje van minden előretörési kísérlet visszaverésére. A fejlemények minden bizakodásunkat és hadseregünkbe vetett reménységünket igazolták. A jakobeni győzelem nemcsak az orosz offenzíva teljes kudarcát jelenti, hanem kétségtelenül a bukovinai orosz sereg demoralizációjának kezdete, a melynek folytatása Bukovinának az oroszoktól való teljes megtisztítása lehet. **Betegh Miklós dr.** erdélyi kormánybiztos tegnap automobilon Kolozsvárra érkezett Besztercéről, ahova Nagyszebenből utazott. A kormánybiztos itt nyilatkozott az újságírók előtt a bukovinai helyzetről és a mit mondott az felette megnyugtatót.

Az erdélyi kormánybiztos nyilatkozata.

— „Bukovinai hadműveleteink legutóbbi napjáról — mondotta **Betegh** kormánybiztos — sajnálatomra, nem szolgálhatok felvilágosítással. Mindaz azonban, amit mondhatok, alkalmas mindenki megnyugtására. Az orosz offenzívától Bukovinában egy pillanatig sem lehetett tartani. Hadműveleteink pedig épenséggel leérték az oroszok minden reménységét. Az oroszok **Lajosfalván nincsenek bent, innen is ki kellett vonulniok.** Aki pedig ennek a vidéknek földrajzával ismerős, azt egy pillanatig sem aggaszthatta **Lajosfalva** kiürítése. A község a Kárpátok hegygerinceinek bukovinai oldalán van, összeépítve **Kirlibabával**, amelyet csak a folyócska választ el **Lajosfalvától**. A vizen innen magyar közigazgatás van, odaát pedig bukovina. Nos, az oroszok nemcsak ebből a két községből vonultak ki, hanem információim szerint **Jakobeniből** is. Minden jel arra vall, hogy most megfordult a kocka s a mi hadseregünk lépett offenzívába, amelynek célja az orosz sereg eltávolítása a Kárpátok lábaitól. **Helyzetünk Bukovinában a lehető legkedvezőbb.** **Besztercenaszód** hátrszéli lakossága, mint ezt **Bethlen Balázs** gróf, a vármegye kormánybiztosa mondta nem, a lehető leghiggadtabb magatartást tanúsította eddig is, hogy pedig most teljesen nyugodt, munkáját zavartalanul végzi, azt talán mondanom sem kell.”

Beszterce főispánjának jelentése.

Besztercéről jelentik: **Bethlen Balázs** gróf, Beszterce megyei főispán a következő tartalmu falragaszokat függesztette ki: Bukovinában hős védőcsapatunk napról-napra kiváló eredményeket érnek el. Csak néhány napja annak, hogy **Jakobéninél** heves orosz támadást vertünk vissza, nagy veszteségeket okozván az ellenségnek és ujabban már ismét jelentékeny sikerekről lehet beszámolni. **Kirlibabát** három napos harc után megtisztítottuk az oroszoktól. Ma már bevonulhattak oda csapatunk.

Az ellenség súlyos veszteségeit, melyekkel szemben a mi veszteségeink egészen jelentéktelenek voltak, ma még megközelítően sem lehet megállapítani. Amely azonban kétségtelen, hogy csak **Kirlibabánál** több mint száz fogoly került a kezünk közé.

A másik igen fontos eredményt az **Arad-Beszterce** folyó mentén, a romániai hatá-

ron értük el, ahol sok nehézséggel küzdve, szorítottuk vissza a beáramló orosz haderőket.

Mind ezek a magyar határ érintetlensége szempontjából is nagy sullyal bíró sikerek s nemcsak küzdő csapatunk amugy is kitünő szellemét, hanem a közönségnek bizakodó hangulatát is a legkedvezőbb befolyásoló olyan tények, amikből az orosz offenzíva mielőbbi megtörésére lehet biztos reményt meríteni.

A helyzetet legtisztábban tükrözi vissza az ellenség leplezetlen megrökönyödése **Jakobéninél**.

Egyébként ma csendes nap volt. Az orosz gyalogság támadást ma sem kísérelt meg. Csak ágyuharc volt, melynek hatását csak akkor méltányolhatjuk kellőképpen, ha tudjuk, hogy tüzerességünk munkája valóban elsőrendű.

Menekül a megvert orosz sereg.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az a győzelem, amelyet csapatunk **Jakobéninél** az orosz seregek fölött arattak, nagy kihatással van. Az oroszok, akik a két hétnél tovább tartó offenzívával nyilván azt tervezték, hogy **Dél-Bukovina** elfoglalásával Erdélybe törnek be és ott igyekeznek majd nagyobb csapatokat lekötöni, a radnai havasoknál tovább nem juthattak. **Jakobéni** volt operációjuknak kiindulópontja és a **Kirlibabai** előnyomulás már az előrsők csatározásánál megdőlt. Mint a jelentésekből kiderül, **Kirlibaba** felső részén voltak kozákok, akik átkerültek **Lajosfalvára**, de tovább nem juthattak és e ponton meg sem állapodhattak.

A mi csapatunk kedden megtámadták az orosz csapatokat. Eladdig csak kisebb harcok voltak, amelyek során **bebizonyult az orosz offenzíva kudarc.** A tüzerességünk hatása **Jakobéninél** megtisztította az utat előretörő gyalogságunk előtt. Gyalogsági támadásaink azután **Jakobéninél** nekünk biztosították s e város birtoklásával a helyzet urai lettünk. Tüzerességünk is előrejött és az egyezerhatszáz méteres hegyről kezdte meg a tüzelést. Az oroszok nagy veszteségekkel vonultak vissza. Sokkal gyorsabban történt ez a futás, mint az akadálytalan előnyomulás.

A keddi óta tartó harcokban az oroszok sok embert veszítettek. A litólag leginkább lovasokkal, kirgizekkel, cserkeszekkel és besszarábiai katonákkal harcoltak s ezek nagyon hamar meg is unták a magas hóban való harcolást. Sokan adták meg magukat és ezeket most össze gyűjtik. A beérkezett jelentésekből kitűnik, hogy nekünk minimális volt a veszteségünk, bár a harcok elkeseredettek voltak. Különösen néplökölőink hősiességét emelik ki a jelentések, amelyek megemlékeznek arról a vitéz támadásról is, amelyet a szerdai és csütörtöki harcokban a lengyel legionáriusok intéztek az orosz lövészárkok ellen. Egészen fiatal fiúk, **Galicia** legkitünőbb lövészei dolgoztak itt, nagy hősiességgel és amit kitűnő tüzelésük nem végzett el, azt helyrehozták félelmetes szuronyrohamaikkal. Az orosz lövészárkok, bárha szívesen védelmezték, egytől egyig a mi birtokunkba kerültek s ezzel együtt az árkokban elhagyott felszerelés, fegyvertömeg is a mi zsákmányunk lett.

A **Kirlibabánál** megvert orosz sereg maradványa **Lucinán** és **Moldovan** között menekül. **Radauc** felé győzelmes

csapatunk állandóan nyomon követve üldözik az ellenséget.

Oroszok kegyetlensége Bukovinában.

Katonai forrásból, hiteles jelentések alapján, az oroszok bukovinai uralmáról a következőket jelentik:

Sadagorában az oroszok egy félművelt embert, egy elcsapott városi jegyzőt neveztek ki polgármesterré, aki teljesen eszköze lett az oroszoknak és mindenben teljesíti parancsukat. Első intézkedése az volt, hogy az összes zsidókat, akik tisztviselői állásokban voltak, elcsapta, nyíltan hirdette, hogy zsidó hivatalnok nem kell, sőt **Sadagorában** is pogromot kell tartani és ki kell irtani a zsidókat.

Csernovicban a zsidó **Nationalhaust** és a zsinagógát az oroszok lepecsételték, fegyveres őrkkel vették körül és zálogul tartják a zsidókra kivetett ötvenezer rubel hadisarcért. A zsidókat lépten-nyomon bántalmazzák és bebörtönözik. **Csernovic** utcáin öles plakátok hirdetik, hogy mindenki köteles házbértartozását és adóját január tizenötödikéig a városi tanácsnak beszoigáltatni. Házbért a háztulajdonosoknak fizetni nem szabad. A városban hihetetlen nagy a drágaság. E héten új sarcot eszeltek ki, a cukorra métermázsánként harminnyolc korona városi vámot kivéve.

— Nemcsak **Csernovicban**, de az oroszoktól ellepett más bukovinai városokban a román népet sanyargatják az oroszok. Sok románt felakasztottak, másokat kiraboltak és ugyanolyan kegyetlenséggel, mint a zsidókat, meggyilkolták őket. Bukovinában már több százra rug az oroszok által kivégzett románok száma. A románok együtt imádkoznak a zsidókkal és várják a felszabadító osztrák-magyar sereget.

Barak-tábor

a löverseny téren.

(A szerb internáltak új otthona.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 25.

Arad város törvényhatósági közgyűlésén, a várban internált szerbek ügyében elhangzó felszólalások eredménnyel jártak.

A járvány bizottság tegnap délután tartott ülésén úgy határozott, hogy a **Birkás** dűlőben területet enged át a katonai kincstárnak, hogy azon úgy a betegek, mint az egészségesek részére barakkokat építsen, ahol az internáltak az egészségügy és a humanizmus követelményeinek megfelelő lakást kapnak.

A bizottságnak, amelynek ülésén **Hegedüs Ede** alezredes állomásparancsnok és **Teodorovits Döme dr.** főlőrzsorvos is résztvettek, **Varjassy Lajos** polgármester bejelentette, hogy a katonai hatóság kiküldöttei Aradon jártak és **Nachtnébel** Odón főmérnök társaságában megtekintették mindazokat a helyeket, ahol barakkváros lenne építhető a szerbek részére, mert a törvényhatóság és az állomásparancsnokság együttes akciója eredménnyel jár és a katonai hatóság beáta, hogy a várban megfelelő elhelyezés lehetetlen, husz barakk építését határozta el. A vár és a félsziget területén az esetleges árvizek miatt nem lehet építkzni és ezért a **Birkás** dűlőn jelölt ki a vegyes bizottság husz hold területet. A tanács tegnap délelőtt tartott rendkívüli ülésében megadta az engedélyt a polgármesternek, hogy a területet a katonai kincstár rendelkezésére bocsássa. A polgármester arra kérte a járvány bizottságot, hogy a nagy horderejű kérdés eme megoldásához járuljon hozzá. **Tisch Mór dr.** főorvos kijelentette, hogy habár nem tartja ideális megoldásnak a város területén létesítendő

baraktáborát. A legjobban szeretné, ha ama utómögött épülne, hozzájárul ahhoz, hogy a barakkok a birkás dűlőben épüljenek, mert annak helyzetnél sokkal jobb lesz. Többek hozzájárulása után a bizottság egyhangúlag elfogadta a polgármester előterjesztését. Többször vette Hegedüs alezredest a bejelentését, hogy a munkálatokat azonnal megkezdik és pedig első sorban öt barakkot építenek körbéli célokra. Vízvezetékekkel, villanyvilágítással és minden modern egyéb berendezéssel ellátják a szerbek új otthonát. A bizottság intézkedett az iránt is, hogy a betegek kiszállítására minden fertőzés kizárásával történjen meg. Az építkezés a katonai kincstárt terheli, a terület a város tulajdona marad.

Románia hangulata lecsendesült.

(Nincsenek monarchia ellenes tüntetések. — Aradi kereskedő tapasztalatai román földön.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 25.

Ugyiszólván a háború kitörése óta állandóan Romániában tartózkodik Nemess Géza aradi terménykereskedő, aki ott nagyszabású üzleteket bonyolít le. A terménykereskedő, aki ma Aradra érkezett, hogy holnap visszautazzék Romániába, Bukarestbe, munkatársunk előtt rendkívül érdekes részleteket mondott el a romániai eseményekről és az ottani hangulatról.

— Négy hónap óta — mondotta Nemess — tartózkodom rövid megszakítással Romániában. Az országban utóval és passzpartuval szabadon utazhatom, semmiféle kellemetlenségnek, zaklatásnak nem voltam kitéve, csak legutóbb történt meg, hogy Caineniből, a vöröstorony-szorosai román határállomásáról kiutasítottak. En tudniillik Vöröstoronyból érkeztem Cainenibe és megérkezve bemutatam irataimat a prefekturán. Megkérdezték, hova utazom, mire megmondtam, hogy Bukarestbe. Néhány óra múlva azonban megjelent szállodai szobámban a rendőrprefektus és felszólított, hogy azonnal utazzam tovább Bukarestbe. Kijelentette, hogy habár papírjaim rendben vannak a több hatósági személy is ismer engem, még is el kell utaznom, mert egy miniszteri rendelet értelmében a határállomásokon egyetlen idegen sem tartózkodhatik egy óránál tovább. Ez a kének elleni olyan elővigyázatossági intézkedés, amit neki is respektálni kell.

— Mondhatom különben, hogy az utóbbi két hétben Romániában alaposan megváltozott a hangulat. Habár a felelős kormányzati körök mindkét mellettünk voltak, de eddig előfordultak különböző tüntetések ellenünk, népgyűlések és más demonstrációk. Ezek a utóbbi időben egészen elmaradtak, amit főleg annak lehet tulajdonítani, hogy a Romániában elterjedt hírek szerint Bülów római missziója sikerrel járt s Olaszországgal sikerült a meg egyezést létre hozni.

— Hogy a hangulat általában a helyzet javult, az nem egyéni impresszióm, mert legutóbb a német követéségen, ahol megfordultam, előkelő állású férfiak szintén megerősítették azt. Különben is megnyilvánul a hangulat változása abban is, hogy a Magyar- vagy Német-országba irányuló vasuti szállításoknál, amelyek eddig nehézkesen és csak szükesszive történtek, olyan intézkedést léptettek életbe, mely azt a jövőben meg fogja könnyíteni és gyorsítani.

— Ami Románia mozgósításáról szóló híreket illeti, azt a saját tapasztalataimból is meg tudom cáfolni. Történtek ugyan behívások, amit annak lehet tulajdonítani, hogy Románia semlegesége fegyveres és már a háború kitörése óta felemelt békelétszámban van a hadsereg, de mozgósításról egyelőre szó sem lehet.

— Kijelenthetem azt is, hogy Romániának magyar határon egyáltalán nincs katonasága koncentrációra. A határvidéket többször beutastam, az összes utakat, szorosokat, amelyeket Erdélybe vezetnek, és sehol sem lehetett semmi katonaságot látni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi májor:

Kedd: Rosenkrantz és Guldenstern.
Szerda: Itt először Hit és Haza.
Csütörtök: Hit és Haza.
Péntek: Szibül.
Szombat: Itt először Cserebogár, operett.

Bedeus Bella bárónő és Fényes Boriska hangversenye.

(A Kőlcsey Egyesület zsúrja a kulturpalotában.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 25.

Mintha nem is lenne háború, ezer baj és ezer gond: béke idején is nehezen látható óriási és előkelő közönség töltötte meg vasárnap délután a kulturpalota nagy termét. A Kőlcsey Egyesület ideai háborús zsúrait általában nagy érdeklődéssel kísérte a közönség és ez az érdeklődés kétségtelen jutalma az irodalmi délutánokat fáradhatatlan tevékenységgel rendező Varjassy Árpád kir. tanácsosnak, a Kőlcsey Egyesület elnökének. A vasárnapi zsúr, amely valóságos hangversenynek illett be, olyan nagy közönséget gyűjtött a kulturpalota termébe, hogy ott a szó szoros értelmében egy talpalatnyi hely sem maradt üresen.

És akik ott voltak: nem bánták meg, hogy eljöttek: két aradi művésznek bemutatkozását hallhatták és két aradi művésznőnek tapsoltak őszinte lelkesedéssel. Bedeus Bella bárónő kész énekművész, akiről az elismerés ítéletét már a bécsi zeneakadémia decemberi vizsgálódásán mondták ki a császárváros hozzáférőit. De művésznőnek kell mondanunk tegnapi, meglepetést keltő bemutatkozása után a kis, rövid ruhás Fényes Boriskát is, akinek finom, gyermeki ujjacskái alatt életet kap a zongora, elevenen, őszinte érzésekkel telten szólalnak meg az ércurok. Tizennégy évesnek lenni, maga előtt látni még az egész életet és ennyire kész művészni tudással játszani Chopint: ennél szebbet álmodni sem lehet.

Amikor Fényes Boriska fehér ruháskában, izgalomtól rózsás arccal a hatalmas zongora melléült bátran, hangjegyek nélkül és nyugodtan, finomságokkal telve kicsendültek ujjai alól Chopin melódiai, egyszerre csend lett. Lélekzetfójtó csend, amelyben ott volt a művész-avatás ünnepélyessége. A kis zongoraművésznőt tüntető tüsszel jutalmazta a közönség.

Bedeus Bella bárónő énekszámait fejezték be az estély műsorát. A művésznek kisebb aradi körben énekelt már, de a legnagyobb és legméltóbb aradi hangversenyteremben, a kulturpalota színpadán ez volt a debüje. Az a sok elismerés, az a fényes jövőt ígérő biztatás, amellyel bécsi tanárai és az udvari operában megjelent közönség elhálmozták a bárónőt fokozta a várakozást iránta és ha a közönség művésznőt várt, ebben a várakozásban nem csalódott. Bedeus Bella bárónő pályát téveszt, ha nem tér vissza énektanulmányaihoz, amelyekre már gyermek-leány korától fogva hívatva volt, mert magas szoprán hangjának közel három oktávnyi üde, csengő és erőteljes, sőt minden fekvésében fedett volta, továbbá stakkatója, trillája és előadásának színpompája biztosítja részére mindazt, amit akaraterejével még elérni óhajt.

Vasárnap Wagner „Tannhäusernek” második felvonásából Erzsébet belépő dalát, majd Leoncawalló „Bajazzói”-nak első felvonásából a bájós madárdalt énekelte nagy hatással. A közönség nem tudott betelni a művész nő pompás énekével és a percekig tartó tapsokat Bedeus Bella bárónő ráadásul Káldy „Hull a levél a virágról” ... és „Magas dombon esik a hó...” szerzeményeivel köszönte meg. A művésznőt zongorán Farkas Mariska zene tanárnő kísérte figyelemmel, megértéssel és művészi készséggel.

A Kőlcsey Egyesület mind a három művésznőnek gyönyörű virágcsokorral kedveskedett.

A két zenéi szám között Kara Győző főgimnáziumi tanár fejezte be értékes előadás-sorozatát a háborúban álló nagyhatalmak érdekösszeütközéseit ismertetve. A közönség érdeklődéssel és tetszéssel hallgatta.

* A színház hírei. Rosenkrantz és Guldenstern. Ez a pompás német vigjáték került ma színpadra Dezső új társalgási színész felépítésével. Míg a többi szerepeket Szendrey, Várnay, Dolly, Virág, Herold, Heppesné, Kiss Mária, Fullinusz né játszik.

Hit és Haza szenzációs színmű kerül holnap szerdán színpadra az egész drámai és vigjátéki személyzet részvételével, e kiváló mű a világ összes nagy színpadjának állandó műsordarabja. Hihetőleg itt is a megérdemelt sikert fogja majd aratni.

Cserebogár. (Eine nacht in Paradise). Eissler a Vándorlegény és Csepürágók és más kiváló művek szerzőjének legújabb operettje szombaton kerül először színpadra.

* Mezey Zsigmond dr. és Zay Margit elsőrangú hírnevű zeneiskolájának (Andrassy-tér 8.) növendékei vasárnap nagyszerűen sikerült hangversenyt rendeztek. Az igen nagy számban megjelent közönség elragadtatással tapsolt a kiválóan képzett, fáradhatatlan művésztanárok pompás tanításai eredményeinek; így a legtöbbit az Orsz. M. Kir. Zeneakadémia vizsgáló művésznövendékei igen szép tudás és technikájú, nívós játékaik: Békeffy Ilonkának, Czegka Jánosnak, Bakró Istvánnak, Vasóczy Ellának. — Ugyiszint alapos és künőn oktatásról tanuskodtak: Komlóssy Olga, Klein László, Czegka Baby, Bogoczián György, Farkas István, Kovács Margit, Galler Erzsébet, Assael Magda. Nagyon figyelmes és szépen játszottak: Siposs Irén, Treuer Ilonka, Engd Sári, Kádár József, Till János, Mály Lajos, Kalmár Dezső, Kampis Antal, Schmidt József, Stefan Géza és Szűts László. Pompás ritmikusak voltak a kamarazenei és zenekari játékok, amelyeket ennek a zeneiskolának növendékei az egész tanéven át rendszeresített heti külön kamarazenei és zenekari órákban gyakorolnak, ami a vezetők nagy alaposágát, céltudatosságát és fáradhatatlanságát tanúsítja. Végül közkívánságra Mezey Zsigmond dr. és M. Zay Margit tanárok gyönyörűtették az elragadtatott hallgatóságot igazán magas nívójú, elsőrangú művészi játékkal. M. Zay Margit egy nagyszerű zongoraművet játszott Lisztől, Mezey Zsigmond dr. igazgató pedig Mendelssohn hegedűversenyét és egyik saját, gyönyörű, igen nagy tetszéssel fogadott kompozícióját adta elő, nagy művészettel.

* Bajocská No. 8. (Az Uránia új vigjátéka). Színültig telt ház tapsolt és nevetett az új vigjáték attrakciójának, mely telve ötlettel, pikantériával és humorral elejétől végig lekötötte a néző figyelmét. Egy családban let leány után nyolcadik is születik és ennek tin szerepet kell játszania, hogy a familiát örökséghez juttassa. Ezt a mesét pompás keretben feldolgozva, Dorrit Weichler művészetével eljátszva kapjuk a filmen. S amint leperreg előtünk a bohó történet, lelkünk üde örömet érez, mert finomul szórakoztató minden jelenés. A fiatal lány apró kalandjai, mulatózásai, a bohómtanyák, azután a váratlan leleplezés: hangos derűtséget váltottak ki a közönségből. A pompás vigjáték ma utoljára kerül színpadra. A háború legfrissebb hírei ma az Urániában. Egy ország fegyverben! Aktuális dráma legközelebb az Urániában. 5

* A szobacicus. (Messter-vigjáték az Apollóban.) A kinematográfia természeténél fogva inkább alkalmasabb a drámai műfajokra, mert a néma mozdulatok tökéletesebben fejezik ki a drámai indulatokat és érzéseket, mint a könnyed szellemességet, amelynek az alapja inkább a szavak csillogtatásában rejlik. A mozinak ezért nagyon kevés nagyszerű vigjátéka van s ezek közé a ritka filmek közé tartozik a Messter-filmgyár egyik legújabb értékes alkotása: A szobacicus. A végtelenül ötletes, kacagásra ingerlő mese egy primadonna körül játszódik le, aki, hogy az utóán reá várakozó tömegetől és a rövidlátó báró udvarlásától meg-

szabaduljon, a szobaciana egyszerű ruhájával eseréli fel finom selyemruháját. Ötletes helyzetkomikumok, nagy bonyodalmak származnak ebből. A szobacica is kihasználja a kis alkalmat s megmutatja a bárónak, hogy a szerelemben nem kell nagy művészet. Végre, sok komikus bonyodalom után tisztázódik a helyzet: a primadonna elosapja a szobacicát és az — udvarlóját. Kedden és szerdán mutatja be az Apolló ezt a nagyszabású vigjátékot elsőrangú képekből összeállított új műsor keretében.

* Felhívjuk a közönség figyelmét Kerpel Lásó 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárára.

Két hónapig bírja csak Oroszország a háborút?

(Kiűritették az oroszok Radomot. — A cár kastélyát is kirabolják a kozákok. — Meghiúsult orosz előretörések.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin—Krakó—Kopenhága, január 25.

Hivatalos jelentés az északi harorterről.

Budapest. A főhadiszállás jelenti január 24-én: A galíciai és lengyelországi arcvonalon nincs változás; egyes szakaszokon ágyuharc és kisebb csatározások folytak. Az ellenséget tüzéségünk tüze arra kényszerítette, hogy Tarnovtól délre megint néhány lövészárkot kiűritsen. A helyzet a Kárpátokban is általában változatlan. Az oroszokat több, a szorosok magaslatairól délre előretolt állásukból visszasoportítottuk. A déli hadszíntéren nincsenek események. Hóter altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Berlin. A nagy főhadiszállásról jelentik január 24-én: Kelet-Poroszországban és Lengyelország északi részében semmi változás nem állott be.

Borzymownál a Sucha-szakasz ellen intézett támadásunk sikeres volt. Az ellenség ellentámadásait az oroszok nagy veszteségei mellett visszavertük.

Opcenótól északnyugatra az oroszoknak ellenünk intézett támadásai meghiúsultak. Legfőbb hadvezetőség.

Pénzt koldul az orosz pénzügyminiszter.

Berlin. A Vossische Zeitung írja: Szófiából jelentették, hogy Bark orosz pénzügyminiszter Románián keresztül odaérkezett és Szófiából Szalonikán keresztül hajóval Bordeauxba utazott.

A külföldi sajtóban szakértők gyakran adtak kifejezést annak a nézetüknek, hogy Oroszország, még ha katonailag erősebb is lenne, mint amilyen valójában, közgazdasági és pénzügyi okok miatt legfőleg még két hónapig bírja ki a háborút. Így lehetett megérteni azokat a heves támadásokat, amelyeket Oroszország reakcionárius-nacionalista lapjai az utóbbi napokban Bark pénzügyminiszter ellen intéztek. Barkra, Witte kreaturájára — amint e lapok előszeretettel nevezik őt — hátról Oroszország pénzügyeinek és közgazdaságának súlyos gondja. Ő a leg-hivatottabb rá, hogy óvjon a katasztrófától, amelyet mint senki más közeledni lát. Hazaárulás lett volna részéről, ha a minisztertanácsban véleményét nem fejezte volna ki világosan és pontosan.

Az utóbbi napokban magas állású orosz tisztek és előkelő orosz arisztok-

raták két csoportja utazott a balkán félszigeten keresztül Bordeauxba és Londonba. Lehet, hogy az a megbízatásuk, hogy jellemezzék Oroszország katonai zavarát, az ágyu, puska, munició és felszerelés hiányt és képtelenséget az anyagok megújítására. Semmire sem diadalmenetek ezek az utazások. Most a pénzügyminiszter is erre az utra lépett. Valószínűleg Péterváron erősen a lelkére kötöttek, hogy még egyszer próbálkozzon pénzt kéri a szövetségeseiktől és legalább arra bírja rá őket, hogy akadályozzák meg a rubel elértéktelenedését. De mi történik majd, ha Bark — a mint ez előrelátható — üres kezekkel tér vissza? Franciaország nem takarekoskodott Oroszországgal szemben a milliárdokkal, a míg abban az időben ringatta magát, hogy az oroszokkal közösen győzelmes háborút vívhat. De azaz az Oroszországgal, a mely Franciaországgal együtt csak vereségeket tud zsebre venni, igazán nem sokat törődhet Franciaország, még akkor se, ha dezza számára volna a pénzük. Epen ezért úgy látszik, hogy Bark nehez es küátástan utra indult.

Sikertelen orosz előretörések.

BERLIN. A haditudósítók jelentik, hogy az oroszok előtörése Mlawa irányában meghiúsultak. A németek Bolimovnál sikerrel támadják a Sucha-szakaszt. Az oroszok lengyelországi tartalékukat idevetették, a németek mégis tért nyernek. Az időjárás kedvezőtlen.

Radomot kiűritették az oroszok?

KRAKO. A németek rendbehozzák a lengyelországi vasutakat. Az oroszok állítólag kiűritették Radomot.

Amsterdam: A „Times“ január huszadiki számában a lap varsói tudósítója jelenti, hogy bejárta a harc vonalnak nagy részét és ezen az alapon megállapítja, hogy a helyzet az utolsó két hét alatt alig változott. Az oroszok a Kielce—Chęciny közti vonalon állanak. Ennek a vonalnak Kielce és Radom közti része a védekezésre különösen alkalmas.

Még abban az esetben is, ha a szövetséges német—osztrák—magyar csapatok elfoglalják Kielcét, ebből az irányból lehetetlen a gyors előnyomulás Varsó felé. Az orosz hadseregben elterjesztették azt a hírt, hogy a németek az egész vonalon visszavonulni vannak, sőt már Lovicót és Skierniewicét is kiűritették. A Times tudósítója azonban azt jelenti,

hogy ezek a hírek aseptalmok és csak arra valóak, hogy az orosz hadseregben az optimizmust fentartsák.

Hamis orosz beismerés.

Kopenhága. A pétervári távirati ügynökség most már hivatalosan is beismerte, hogy az orosz hadműveletek a Kárpátokban szünetelnek, állítólag a havazás miatt és mert a németeknek a Bzura és Rawka jobb partján való elhelyezkedését már nem tudják megakadályozni. Vezérkarunk épen ma jelenti, hogy Máramaros határában visszavertek csapataink Razailovánál egy orosz előretörést és hogy az oroszok visszavonultak Galiciába.

Harcok Észak-Lengyelországban.

Stockholm. Az Aftonbladet jelenti: Észak-Lengyelországban nyugatra a varsói elchana va-mlawai vasutvonalától tovább folytatódhatnak harcok. Mindkét tábor kisebb eredményekről hoz jelentést, néha ugyanarról a helyzetről.

A cár kastélyát fosztogató bozók.

KRAKO. A kozákok Skierniewicéből visszavonulva kifosztottak a cár vadász kastélyát. Igen sokat kivégeztek közülük.

Lengyelország pusztulása.

Krako. A Hlas Narodu cselezeteket reprodukál Courier Warschawskiból ezokról a pusztításokról, amelyeket a háború Orosz Lengyelországban Szochaczew és Lowitz között okozott. A közönmény többek között így szól: Gostin és Szochaczew között az egész vidék elpusztult. Majdnem valamennyi fa' u legett. A templomok és gazdasági épületek, lakóházak romokban hevernek. A téli vetéseknek már nyom sincs és a lakosság elmenekült. Az a néhány ember, aki kellő időben nem tudott elmenekülni, pincékben, földalatti üregekben lakik, ahol sok éhen hal. A háziállatok is pusztulnak, mert se takarmányuk, se szalmájuk nincs. Minden a tűz martaléka lett. A kerítések is felégették, sőt faházakat, szalmalombokat és fából való gazdasági épületeket is, szóval mindent, ami felégethető volt. Szochaczewből és Lowitzból a lakosság legnagyobb része megmenekülhetett. Lowitz sokkal többet szenvedett a bombázás következtében, mint Szochaczew, ahol kevesebb ház esett áldozatul. Szomorú képet nyújt Blonie város is Varsó közelében, ahol óriási az élelmiszerhiány. (M. T. I.)

Katonai lázadás Odesszában.

Szófia. Az Utro jelenti, hogy az odesszai helyőrség fellázadt. A zendülő csapatok zásznnyait ágyúzták, a felbujtókat kivégezték. A katonák és matrózok közt forradalmi repitokat terjesztenek.

Kopenhága. A pétervári „Rjotseh“ jelenti, hogy a fővárosból kiutasított német, osztrák, magyar alattvalók száma ötezer. Közöltették, hogy a nem szlávoknak nincs kivétel.

Vaskereszt egy volt aradi századosnak. A vitézségükről híressé vált debreceni 39-es bakák több tisztje megkapta a német katonai kitüntetések legszebbjét: a vaskeresztet. A vaskereszttel kitüntetett tisztek között van egy volt aradi százados: Popovics Kozta, aki évekig az aradi házierebben szolgált, mint főhadnagy, később mint százados. Aradról néhány év előtt Erdélybe helyezték át, majd a debreceni ezred Bécsben állomásozó zászlóaljához került.

Tehetetlenek az oroszok Przemyslnél.

Megingott az orosz front a Dunajonél.
— Értéktelen tartalékok.

Az Aradi Közlöny tudósításai.

Arad, január 25.

Moravt őrnagy, a Berliner Tageblattban a következőket írja az északi harctéren beállott stratégiai helyzetről:

Egyre jobban szaporodnak azok a hangok, amelyekből az oroszoknak a heteken át tartott hosszú, lengyel és galíciai harcveronalról való általános visszavonulására lehet következtetni. A külföldi sajtóban megjelent tudósításokból kiolvasható az angoloknak és a franciáknak a lehetőség folytán történt bosszankodása és elégedetlensége. A szövetségeseknek ez a hangulata, mindenképpen érthető. Micsoda kézzelfogható hasznot hajtott nekik eddig az orosz kolosszus? Először az osztrák és magyar haderő kötötte le főerőit, aztán Kelet-Poroszországban megkezdődött az északi orosz hadsereg szétdarabolása és amikor végül a cári birodalom minden fennmaradt erővel még negyvenöt hadtestet és számos tartalék-hadosztályt tolt előre Lengyelországba és Nyugat-Galiciába, csak annyit ért el, hogy nyugati hadsergünknek egyes töredékeit keletre szállítottuk. Egészbevéve tehát az eredmény, amit a szövetségesek keletre vártak, tökéletesen negatív maradt és nyugati ellenségeinknek megsemmisítése Belgiumban és Franciaországban, csak eltolódott egy időre.

Az orosz hangok hasonlóképpen pesszimiztikusak. A pillanatnyi reménytelenség nem csak abból a beismerésből tűnik elő, hogy a német idegek és hadiszerek az erősebbek, hanem abból is, hogy az osztrák-magyar szívosságot lebecsülték. Távol áll tőlünk annak a lehetősége, hogy a saját ítéletünk alapján győzdhezzünk meg a cár birodalmában forrongó mozgalmak mélységéről, attól azonban egyenesen óvakodnia kell a német katonai politikának, hogy a külföldnyilvánossága elé eljutó véleményekre tuskokat építsen. De figyelembe vennünk mégis csak kell és összevetve az orosz csapatoknak a megadásra és átszökésére való hajlandóságával, az ellenséges hadviselés egyik nagyon is megnehezítő körülményének kell tekintenünk. 1914 szeptember elején, amikor még túl nagy volt a félelem az orosz gőzhengertől, rámutattam Európán kívüli itéletére. Európán kívül a japán háborúban kijelentette, hogy a tartalékosok a pótkeretekbe beállítva, nem olvadnak össze a tényleges katonákkal és a következőképpen jellemezte őket:

— A tartalékosok egészen külön elemek alkotnak, külön érdekeik vannak és ha aktív bajtársaik szemrehányást tettek nekik gyávaságuk miatt, a következőképpen feleltek: „Ti katonák vagytok, hát csak harcoljatok tovább, de mi parasztok vagyunk!”

Ha csak a fele igaz annak, a mit a haditudósítók az oroszok harci kedvének esökkenéséről írnak, már akkor is beigazoltnak látjuk az előbbi hadvezérnek a hadsereg öregebb évfolyamairól tett kijelentését: „... csak lecsúsztatják a csapatoknak teljesítőképességét az ütközeten, a helyett, hogy emelnék.” A mióta az orosz seregek ezek a korosztályai megjelentek a harcveronalon, az orosz hadvezetők olegyet tapasztaltak Lengyelországban, hogy a maguk részéről ismét a haszát Európán kívüli itéletét.

A helyzet január első két hetéhez viszonyítva külsőleg nem nagyon változott. Még

mindig a Bzura alsó folyásáért és Varsó előtt a Visztula könyökhajlásában, a Szuha-szakasza-ért folyik a harc. A Bolimóttól keletre eső területen még mindig kemény csaták folynak részünkről, az erős orosz feldarabok és a kedvezőtlen időjárás ellen. Ujabb esemény Észak-Lengyelországban csak az oroszoknak abbeli kísérlete, hogy a Wkra-szakaszon nekünk kellemetlenkedjenek. Az előnyomuló orosz hadnak meglehetősen széles fronton, körülbelül negyven kilométer hosszúságban kellett volna átlépnie a folyót és nyilvánvalóan Kelet-Poroszországba kellett volna előretörnie, Lautenburg és Strassburg irányában. Az ellenség kíséreltet Radzanovó, Biacum és Serpeznél visszautasítottuk. Ez nemcsak határvidekeinkre érezteti jó hatását, hanem a Bzura és a Visztula mentén harcoló balszárnyukra is. Hogy ezt az eredményt milyen német csapatok érték el, azok-e, melyek eddig a Mlava környékén operáltak, vagy pedig egy másik, a Wkra és a Visztula között biztosító csoport, az eddig ismeretlen.

Pilicától keletre általánosságban szintén változatlan a helyzet. Londonból az a hír jött, hogy az orosz visszavonulás a Radom—Opotow-vonalra elő van készítve. Én az oroszoknak abbeli szándékát nagyon valószínűnek tartom, mert pétervári jelentések szerint az orosz hadvezetésről már meggyőződött, hogy Ivangorod és Varsó között egy „nagy offenzíva” a megtizedelt hadsereggel már lehetetlen. Különböző előjelekből még arra is lehet következtetni, hogy az orosz hadvezetés a Visztula jobbpartját sem találja alkalmasnak a seregek új csoportosítására.

A nyugat-galíciai harcok állása megerősíti a szakértőknek a visszafelé irányuló mozgulatokra vonatkozó véleményét. Przemysl előtt az orosz front meggyöngül és tehetetlen lett. Zaklicin előtt a nagyszámu osztrák-magyar tüzéség elérte azt, hogy az oroszok legelső állásaikból rendetlenül visszavonultak. Az oroszoknak a Kárpátokra irányuló operációja egyes helyeken déli irányban tért el. Minthogy a felső Dunajec mentén Zaklicinnál az orosz front megingott, hamarosan fel fogják adni az osztrák-magyar harcveronalnak az alsó Dunajec mentén heteken keresztül forszírozott áttörését és az oroszoknak az utóbbi napokban megkezdett tüzéségi harcra csak azt a célt szolgálta, hogy a megkezdődő visszavonulást megkönnyítse. A legközelebbi napok tehát, különösen ha a fagy lehetővé teszi a szövetségeseknek a harc újból való felvételét, meghozzák a választ arra, vajon szűséből fordítanak-e hátat az oroszok nyugatnak, vagy pedig — mint a „Times” reményli — csak stratégiai okokból.

A cár kedves zsidói a gimnáziumokban. A Rjecs írja, hogy a varsói közoktatásügyi kerület főnöke azzal a kérdéssel fordult az orosz közoktatásügyi miniszteriumhoz, hogy milyen módon bánjon el azokkal a zsidó tanulókkal, akik a gimnázium előkészítő osztályába kívánnak jutni. Eddig ugyanis a törvény intézkedése szerint a kitűnő bizonyítvánnyal rendelkező zsidó tanulóknak csak öt százaléka iratkozhatott be a gimnáziumba, a többi visszautasították. A varsói kerület közoktatásügyi főnöke bizonyára arra gondolt, hogy miután a cár kedves zsidóinak nevezte az eddig üldözött és sanyargatott zsidókat ez az öt percent okvetlen megszűnik és annyi zsidó tanuló léphet be a gimnáziumba, amennyi csak jelentkezik. A főnök azonban nagyon meglepett, mert a miniszterium azt válaszolta, hogy minden a régen maradt és semmit sem kedvezmény nem lép életbe a zsidó tanulókkal szemben.

HIREK.

Uj sorozások elrendelése.

— 1878—1891. években születettek szemléje.)

Távírti tudósítás.

Budapest, január 25.

A B) osztályu népfelkelők közül a 25—37 évtolyamba tartozók, akik az elmúlt 1914. év decemberében már voltak sorozáson, de bármely okból alkalmatlanok lettek katonai szolgálatra, továbbá az 1892—1894 évben született újoncok, akik 1914. év tavaszán voltak sor alatt, de nem váltak be, vagy e két kategóriába tartozó ama hadkötelesek, akik eddig szemlére, sorozásra nem jelentkeztek, február 18 és március 21-ike között újból szemlére jelentkezni kötelesek.

Az új népfelkelői szemlélet elrendelő kormányrendelet kimondja továbbá azt is, hogy az 1895-ben, vagy 1896-ban születettek, tehát akik még egyáltalában nem voltak sor alatt, valamint az 1891-ben születettek, akik a múlt év végéig tevényteleneknek nyilvánították, szintén az említett időben megtartandó szemlén sorozásra jelentkezni kötelesek. Ugyanaz a köteleesség háru általánosságban mindazokra, akik eddig kivonták magukat az állítási kötelezettség alól.

A rendeletet ma fairagaszokon hirdették ki Budapesten.

— Főhadnagyi kinevezés. A gyulai 2. népfelkelő-ezred tisztjei közül az uralkodó Szemere Gusztáv és Popovics Mihály aradi hadnagyokat főhadnaggyá nevezte ki.

— Megörült burvezér. Gentből jelentik: Fokvárosból jelentik: Dewet tábornokot elmezavarodottnak jelentik ki. Ideiglenesen gyógyintézetbe zárják, azután kiadják családjának.

— Halálozás. Sulyos gyász érte Schaffer Henrik aradi férlistabómestert: édesanyja, özv. Schaffer Lipótné hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunytat, aki néhány évi özvegység után követte férjét, kedd délután két órakor temetik a Petőfi-utcai gyászházból.

— Van-e tulvilág? Budapestről jelentik? Ma reggel érdekes tartalmu plakátok jelentek meg a fővárosban. A plakátokat egy, komoly lélektani kutatásokkal foglalkozó társaság ragasztatta ki és arról akarja tájékoztatni a közönséget, hogy van-e tulvilág. Ez a kérdés, a plakát szerint, azért aktuális, mert mostanában sokan távoznak el az élet baromezejéről, hogy ide soha vissza ne térjenek. A tulvilág létezését a társaság háromféle módon óhajtja bizonyítani. Rajzkiallással, mely hatvan darab médiumrajzból áll, esti vetített képekkel tartott előadásokkal, amelyen többek között az akarati fényképét is bemutatják és végül külön előadásokkal, amelyekre már személyesen kell jelentkezni, a jelentkező viszont megtudja, hogy milyen az élet a következő létformában.

— Elcsúszott tisztek. A „Hadsereg” ma megjelent díszes kiállítású száma folytatja elcsúszott és megsebesült hőseink alicsképeinek közlését. Számos araképen kívül sok igen érdekes és aktuális kép tartkítja a füzetet, melynek egyes száma minden könyvkereskedésben 60 fillért megvásárolható.

— Jótékonyág. A néhai Schaffer Lipótné ravatalára szánt koszorúk megváltása fejében Münz Márton és neje, Fritz Armin és neje, továbbá Klein Sándor 10—10 koronát adományoztak a Vörös Kereszt egyesület aradi fiókja részére.

— A modern hadisebészet újításai. A dípssei egyetem híres sebész-professzora, *Tillmann* dr. tükös tanácsos előadást tartott, amelyben a modern hadisebészet újításairól számolt be. A sebésztanár tapasztalatai szerint a kis-kaliberű lövedékek által okozott sebesülések a legsűrűbbek. A sebesüléseknek új fajtái, amelyek ebben a háborúban fordulnak elő első ízben: azok a sérülések, amelyeket a repülőgépekről ledobott bombák, vagy a repülőgépek által lehajított nyilak ejtenek. Ez utóbbiak, ha találják, halálos hatásuk, mert a testet felfülről lefelé átfurják. A modern hadisebészet legfontosabb tapasztalata az, hogy a testbe kerülő lövedékek nem fertőznek, mert a lövedékek abban a nagy hőfokban, amelyet röptében elér, sterilissé, csiramentessé válnak. A friss sebet tehát békén kell hagyni. A kötözőhelyeken adott első segítség csak a legszükségesebbre szorítkozik. A seb további kezelése a kórházakban történhetik csak meg. A kötözőhelyeken csak akkor végznek műtétet, ha a sebesült katonát életveszedelemben látog. A modern sebészet teljesen fölöslegesnek tartja a testbe került lövedékek megkeresni. Tüdősebesüléseket, ha nem járnak óriási vérzésekkel, könnyen meg lehet gyógyítani; sőt még szív sérülései is sokszor gyógyíthatók.

— A francia bujdosók. Genfből jelentik: A *Humanité* külön rovatot nyitott „Tények és bizonyítékok” címen, a melyben napról-napra leleplezéseket közöl a francia hadseregben uralkodó visszaélésekről. Ebben a rovatban közreadja ma egy francia anya lehelét. A szerencsétlen panaszkodik, hogy *tia több mint öt hónap óta az első tűzvonalban van s legutóbb Soissonsban harcolt. A mérni-ütközésben ő maradt meg egyedül életben egész századából. A levélhez a lap ezeket a megjegyzéseket fűzi: „Viviani azt mondta, hogy a háború még sokáig fog tartani. Franciaország népe úgy számít, hogy legfeljebb hat hónap alatt véget kell érnie. Ez a natelemben tehát még egy fél évig lesz az első tűzvonalban, ha ugyan el nem esik. És hol vannak a bujdosók? Számtalan sokan vannak és ez még csak csak puska- és géppuskák, mert protektoros ifjak, a kik biztos helyeken bujkálnak messze a lövészárkoktól, holott igazság szerint fel kellene váltani azokat, a kik már fél év óta szakadatlanul a harcokban állnak.” Még egy levelet közöl ebben a rovatban a *Humanité*. Ez a felszólítás ostorosapás a francia hadvezetőségre, mert a most hárterre vitt csapatok nyomorúságosan vannak felszerelve, nincsenek ruhájuk sem jó cipőjük, a katonák a hidegben és a nedvességben lagyoskodnak.*

— Katona akart lenni a 90 éves juhász. Dáváról jelentik: *Kenderes Gáspár szentesdohabai 90 éves juhásznak 7 gyermeke ment el a háborúba. Az öreg teljesen magára maradt néhány juhával és így élt egyik napról a másikra. Tegnap reggel azonban az a gondolata támadt, hogy beáll ő is katonának és elmegy a fia után. Az ismerősei, akiket közölte szándékát, megmosolyogták a korához képest elég erős öreget, ami azonban olyan érzékenyen hatott rá, hogy minden további szóvalta nélkül otthagya őket és haza ment. Délután, amikor Zaurk Juon meglátogatta az öreget, a 90 éves upát ott találta felakaszva az ajtószárkon. Az ostarából hurkot készített és ezzel ölte meg magát.*

— Elhunyt aradi színész. Kulcsár Lajos, az aradi színházának hosszú éveken át volt tagja, ma reggel fél 6 órakor a közkezeletben hosszú és kínos szenvedés után, 43 éves korában meghalt. Az elhunyt mint színházgazda, fáradságtalanul vezette a színház gazdasági ügyeit. Halálát özvegye és a rokonság gyászolja. Temetése, amelyen az aradi színház testületileg részt vesz, január 26-án délután 2 órakor lesz a közkezeletben.

— Hogy lehet Przemysibe levelezőlapot küldeni? Az osztrák magyar repülőgépes- és parancsnoka *Uzolat* ezredes hozza. Intézkedésre kijelentette, hogy a Przemysl várának címzett levelezőlapokat a krakói várparancsnoksághoz kell juttatni, amely gondoskodik továbbszállításukról.

— A Vörös Félhold javára adakoztak. *Schlesinger Farkas 10 korona, Wexler Auréla 6 korona, Treitler Dezső 9 korona.*

— Harctéri hősök kultusza. A háborúval kapcsolatos társadalmi és hivatalos akciók között kétségtelenül a legrokonoszevőbb és legnépszerűbb lesz az, amelyet a Hadsegélyző Hivatal kezdeményezett, azzal a kegyelettel és améltt hadtörténelmi és hazafias szempontból is rendkívüli fontosságu céljal, hogy a harctereken hősi halált halt magyar katonák emléke az utókor, az elkövetkezendő nemzedékek számára méltó módon megörökíttessék. A Hadsegélyző Hivatal egésze alatt ebből a célból egy bizottság létesült „Hősök Emlékét Megőrkítő Országos Bizottság” címen, amelynek elnökei *Kirchner Hermann* cs. és kir. altábornagy, a Hadsegélyző Hivatal vezetője és *Lukács György* v. b. t. t., országgyűlési képviselő. Ez a bizottság igen szerencsés gondolattal akarja megvalósítani nemes célját és pedig felhívást intéz az egész ország közönségéhez, hivatalos hatóságokhoz, ép úgy, mint magánosokhoz, hogy minden adatot, amely harctereinken elesett hőseink halála körülményeire és a harctéren tartózkodott hősi cselekedeteikre vonatkozik, ép így az elesett hősöknek rendelkezésére álló arcképeit küldjék be a bizottságnak. Az ilyenformán összegyűlt adathalmazt a bizottság hivatalosan hitelesíteni igyekszik s rendszerbe foglalva, mint a mai háború emberi dokumentumainak okmánytárát, a nyilvánosság rendelkezésére bocsátja. Ez a nemes mozgalom, amely a komoly hadtörténelem számára is kétségtelenül nagyértékű, becses adatokat fog eredményezni, de másrészt a jövő nemzedékek számára a hősi cselekedetek egész légióját fogja nemes példázatok gyanánt megőrkíteni, hivatva van arra, hogy lelkes visszhangra leljen az ország egész társadalmában, főként azokban a hajlékokban, ahol ma aggódó szeretettel figyelik a harctéren küzdő családtagok sorsát és gyászolják a hősi halottakat. A Hősök Emlékét Megőrkítő Országos Bizottság ezton hívja fel az ország közönségét, az érdekelte családokat és testületeket, hogy a fentjelzett adatokat az elesett hősök fényképeivel együtt címére (IV. Háj-utca 16., Budapest) sürgősen küldjék be.

— Megmenekült a halálnak. *Rómából* jelentik egy lelkes megindító halálát az olasz földregény közepette. *San Benedetto de Marsiban* egy főhadnagy, miközben mentőmunkálatokat végzett s a romokat járta, hangokat hallott a templom közelében. Megélt. Az eltemetett elmondta, hogy *Don Filippo de Tomaso*, pap és pontosan leírta, milyen helyről lehetne leginkább megközelíteni sirboltjának bejáratát. Elmondta azonkívül, hogy egy széken ülve van eltemetve és hogy nagyon szenved a hidegtől. A főhadnagy egész délután és egész éjjel dolgozott embereivel. *Don Filippo* folyton beszélt, fáradhatatlanul, noha a katonák figyelmeztették, hogy ne fárasssa ki magát. De ő nem akart engedelmessé válni. Negyvennyolc óra hosszat meg se tudtam mozogni, nehezen lélekzettem, szenvedtem a hidegtől. Folyton kiabáltam, a mennyire csak tölem toltott; felváltva kiabáltam és imádkoztam. Már minden reményemet elvesztettem. Készültem a halálra, a mikor végre meghallották kiáltásaimat. Ne vegye el tőlem az elégtételt, hogy beszélhessek és megköszönhessem önnek a segítségét. Már második napja dolgoztak a pap kísérésén, a mikor megérkezett Rómából a nővére. A tiszt közbe kellett lépnie a mélységbe, hogy meggyőződjék a pap helyzetéről. Második nap este felé *Don Filippo* végre megélelhetette nővérét. A főhadnagy ágyat csinált a kimerült lelkesnek, kunyhót ácsolt össze, de nem tudott tetőt csinálni, az eső esett, a pap meghalt és következő napra a halálból kimentett lelkes tüdőgyulladásban meghalt.

— A bezárandó szálloda. Az aradi rendőrség büntető bírósága eljárást indított *Hidvéghy Pál* ellen, mert a bírósághoz érkezett bejelentések szerint annak szállodájában a női alkalmazottak a tulajdonos beleegyezésével és tudatával, sőt ösztönzésére férfikkal mulattak. *Grumáz László* dr. a pénzügyminiszter mellett előterjesztést tett az iparhatóságnak *Hidvéghy* szállodájának bezárására, illetve iparjoga visszavonására. *Green Nándor* őrkapitány elrendelte a szálloda és a vele kapcsolatos vendéglő azonnali bezárását és kimondotta, hogy csak birtokon kívüli felelősségnek van helye. *Hidvéghy* felelősségét a bírósághoz és a főkapitány határozatának megsemmisítését kérte. A tanács ma harctéri ügyekben foglalkozott az ügyvel és a rendőrség határozatát helyben hagyta, de ki-

mondotta, hogy a harmadfoku felelősségnek is helye ad és csak a miniszter döntése után kerülhet sor a szálloda bezárására, természetesen az esetben, ha a legfelső fórum is azt rendelné el.

— *Krematórium a járványok ellen.* *Milanóból* jelentik: A németek *Lodz*-nál hatalmas krematóriumokat állítottak fel a holttestek tömeges elégetésére, védekezésül járványok ellen.

— A Fehér Kereszt szálloda felajánlja nagytermét a Vörös Kereszt Egyesület javára, valamint a háborúval kapcsolatos bármily jótékony célú hangverseny, vagy mulatság céljaira teljesen díjtalanul.

— *Vizmentes hadicsizmák, hadi cipők, hócipők és előírások lábazárvédők* óriási nagy választékban *Weinberger János* Lázárolagos cipőraktárban *Andrássy-tér 20. szám.* 201

— *Magyar Osztrák hadi segélyzőbélyegek* százát egy koronájával veszi *Kerpöl László* könyvkereskedése. Ugyan-e oég vásárol egész bélyeg-gyűjteményeket és könyvtárakat is. 411

— Az új ügyvédi nyomtatványok *Kerpöl*-nél.

Unják a franciák a háborút.

(Németellenes újságíró leleplezéseik. —

Élet Joffre főhadiszállásán.)

Az Aradi Közlöny tudósítói.

Arad, január 25

A *Neue Züricher Zeitung*, amely a leghatározottabban francia barát, a francia főhadiszállásra küldött munkatársa tollából a következő feltűnést keltő cikket közli:

— Franciaországban az emberek már teljesen megelégtettek a háborúval. Az a lelkesedés, amelyet eleinte észlelhetünk, már teljesen eltűnt és bizonyos, hogy a nép sokkal jobban örülne ma a békének, mint annak idején örült a háború megkezdésének. Különben nagy az elégtelenség Angliával szemben. A franciák változatosan dühvel emlegetik, hogy az angolok mulékosan, pártólól nézik a háborút. Ez különben érthető is, mert ők, ugyátszik, nem akartak semmit sem áldozni, sőt ellenkezőleg. Kereskedelmük élénkebb és sokkal nagyobb hasznot hajtó ma, mint volt a béke idején.

— Az angol hadsereget távolról sem érték oly nagy veszteségek, mint a franciákat. Leggazdagabb országrészeit nem pusztította el az ellenség, mint Franciaországban. Oszintén szólva, itt nem is nagyon haragudtak a németekre akkor, a mikor híre jött annak, hogy ezek az angol parvidéket bombázzák. Azt remélték ugyanis, hogy ez az angolokat nagyobb tevékenységre fogja buzdítani, de, ugyátszik, nem ez történt.

— Itt Párisban és egyáltalában Franciaországban az oroszokról nem is akarnak beszélni. A családok ebben a tekintetben minden franciá ember lelkében óriási.

— A francia katonák sokat szenvednek a lövészárkokban és a mint több helyről biztos forrásból hallottam, nem egyszer fordult elő az, hogy a francia katonák, a kik meguták a lövészárkok-harcok lelkét és testet ölő fáradságait, ujjukat kinyújtják a lövészárkokból abban a reményben, hogy a német golyók találni fogják. Inkább megsebesülnek, csak hogy ebből az idegbontó harcából szabaduljanak és hazatérhessenek.

A főhadiszállást a franciák egy Párisból északra fekvő városkában ütötték fel, — jelenti a svájci újságíró. — Az embernek itt elsősorban az a nagy nyugalom tűnik fel, a mely a várost áthatja. Senki nem hinué, hogy innen dirigálják egy másfél milliós hadsereg mozgulatait. A vezérkar a *Palace-Hotel* helyiségei-

ben dolgozik: a szálló bejárata előtt egyetlen katona áll őrt. A legkisebb mozgás se észlelhető itt, fontoskodó tisztek sürgőse-forgása nem zavarja a városka csodálatos nyugalomát. A vezérkar tisztjeit alig látni: valamennyien csendes munkájukkal vannak elfoglalva.

A szálló mellett épített istállóban egy sor hátszó pihen, valamivel tovább egy automobil-garageban husz-huszonöt automobil van elhelyezve: ezek készen állnak arra az esetre, ha a vezérkarnak váratlanul menekülnie kellene. A szálló előtt elterülő mezőn hat gépfegyverből álló üteg áll: ezeknek az ellenséges aeroplánok esetleges támadását kell elhárítani. A városka postahivatala előtt egy óriási teherautomobilban éjjel-nappal nyolc távirászk dolgozik.

A kocsai táviródrótokkal van összekötve, egyik oldalán a városi sürgönyhivatallal, másik oldalán a Palace Hotellel. Ez a francia hadsereg központi idegrendszere: itt futnak össze a Franciaországból és az óriási frontról érkező összes hírek. Az összes értesítéseket pedig egyetlen egy emberi agy koncentrálja és dolgozza fel: a francia hadsereg főnökének, Joffre tábornoknak agya.

A svájci újság tudósítója ezután jellemzi a fővezér egyéniségét és megemlékezik arról, hogy mióta Joffre a főparancsnok, nem kevesebb, mint hetvenhét tábornokot helyezett nyugalomba. Az összes magasrangú tisztek közül, akiket politikai befolyás helyzet vezetőállásokba, egyedül Sarrail tábornok maradt a helyén, aki állítólag kiváló stratégia. A „politikai tábornokok” nyugdíjazása persze nem ment simán. Joffre azonban megmaradt intézkedései mellett és midőn egy nagyon magas állású személyiség arra próbálta rábírni, hogy bizonyos határozatait megmántsítsa, energikusan kijelentette, hogy vagy megmarad elhatározása mellett, vagy leteszi kardját. A zürichi újság levelezője ezután a többi tábornokról emlékezik meg. Két ember képességét dicséri: Foch tábornok az egyik, a ki az északi hadsereg vezetője és közvetíti az érintkezést a francia főparancsnokság és a szövetségeseik parancsnokai között. Foch hosszú ideig volt a hadiskola igazgatója és a háború vezetéséről írott nagy műve az összes szakemberek elismerését kivívta. Rau generális a másik, a ki a Vogézokban küzdő hadsereget vezeti és a ki az offenzív szellemnek, a tetteknek embere.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1915. évi január 26-án:

A) Bérlet.

A) Bérlet.

Kertész Dezső felléptével:

Rosenkranc és Gildenstern.

Vígjáték 4 felvonásban.

Kezdete este 7/8 órakor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

Schäffer Henrik és neje szül. Fränkel Lujza, úgy a maguk, mint a rokonok nevében, mélyen szomorodott szívvel tudatják, hogy a forrón szeretett, felejtetlen és legodaadóbb anya, illetve anyós, rokon és barátinó

**özv. Schäffer Lipótné
szül. Fischl Szidonia**

f. évi január hó 24-én, este 10 órakor, életének 70 ik évében, hosszas szenvedés után jobblétre szenderült.

A drága halott hült tetemait folyó hó 26-án, délután 2 órakor fogjuk Petőfi-utca 10. sz. gyászházából az aradi izraelita sírkertben örök nyugalomra helyezni.

Béke drága porai fölött!

Arad, 1915. január 26-én.

884

(Minden külön értesítés helyett.)

Bajocska N° 8.

41

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

APOLLO

SZÍNHÁZ.

Január hó 26-án kedden és
27-én szerdán

Messter sláger:

A szobacicus.

Móka 3 felvonásban. Játssák a legkiválóbb német színészek.

A címeket

Karinthy Frigyes írta.

Az előadások kezdetel fél 6 órakor.

21

Mindenféle

nyomtatványok

izléses, osinos el-kvtl
ben készülnek az

Aradi nyomda r. t.

nyomdájában,

JOZSEF FCHEROEG-UT 22. SZÁM

55—1915. Eln. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi Minster urnak 1915. január hó 1-én kelt 20091—eln. —15—1.—1914. számú rendelete folytán ezennel közhírré teszem, hogy a Balkánhaderők cs. és kir. főparancsnokságának a rögönitélő eljárás tárgyában 1914. december hó 16-án No. 510—Ok. sz. alatt kiadott rendeletének hatályon kívül helyezése mellett, a Balkánhaderők körletében (Mostár raguzai, sarajevói, zágrábi, temesvári katonaparancsnokságok és a budapesti katonai parancsnokságtól Bics-Bodrog-megye) a következő büntettek ennek rögönitélő eljárás alá és a katonai bíróságoknál a halálbüntetés katonai büntettek miatt agyonlövés, közönséges büntettek miatt pedig kötél által hajtandó végre.

I. Az összes katonai egyéneknek (Kbp. 11. §. 6. pont) a Balkánhaderők egész körletében.

a) a Kbtk. 167. §-a szerint minősülő lárdás büntette miatt.

b) a Kbtk. 168. §-a szerint szökés büntette miatt.

c) a Kbtk. 249. §-a szerint minősülő gyávaság büntette miatt.

d) a Kbtk. 267. §-a szerint minősülő legyelem és rendháborítás büntette miatt.

e) a Kbtk. 298. §-a szerint minősülő öncsonkítás büntette miatt.

II. Az összes katonai egyéneknek (Kbp. 11. §. 6. pont) és a hadsereg kíséretéhez tartozó összes polgári egyéneknek (Kbt. 11. §. 9. pont) és a hadi szolgálatásti törvény 9. §. 1-86 bekezdése a Balkánhaderők egész körletében.

a) a Kbtk. 404. §-a szerint minősülő erőszakos nemi közönséges büntette miatt.

b) a Kbtk. 407. §-a szerint minősülő megfélemlítés büntette miatt.

c) a Kbtk. 418. §-a szerint minősülő gyilkosság büntette miatt.

d) a Kbtk. 419. és 422. §§-al szerint minősülő emberölés büntette miatt.

e) a Kbtk. 422, 431, 432, 436. §§-ig szerint minősülő súlyos testi sértés büntette miatt.

f) a Kbtk. 448. §-a szerint minősülő gyújtogatás büntette miatt.

g) a Kbtk. 457. §-a szerint minősülő lopás büntette miatt, ha az egy vagy több alkalommal ellopott dolog értéke az 1000 kor. összeget meghaladja.

h) a Kbtk. 472 §-a szerint minősülő sikkasztás büntette miatt, ha az egy vagy több alkalommal elsikkasztott dolog értéke az 1000 korona összeget és a Kbtk. 474 §-a szerint minősülő sikkasztás büntette, ha az egy vagy több alkalommal elsikkasztott dolog értéke a 2000 koro. a összeget meghaladja.

i) a Kbtk. 483. §-a szerint minősülő rablás büntette miatt.

k) a Kbtk. 492. §-a szerint minősülő fosztogatás büntette miatt.

l) a Kbtk. 502 §-a szerint minősülő csalás büntette miatt, ha az egy vagy több alkalommal kicsalt dolog értéke a 2000 korona értékét meghaladja.

III. Az összes katonai és polgári egyénekre a Balkánhaderők egész körletében.

a) Kbtk. 806., 814., 816., 821. és 827. §-al szerint minősülő az állam h. diereje ellen irányuló büntettek miatt.

Felhívom a katonai büntető eljárás alá tartozó összes egyéneket, hogy az ily büntettek elkövetésétől óvakodjanak és figyelemtellem nevezettek, hogy mindazok, akik jelen hirdetés után ily büntetést követnek el, rögönitélő eljárás alá kerülnek és halállal bünhődnek.

Arad, 1915. évi január hó 23-án.

Greén
főkapitány.

Köhögés, rekedtség, és elnyájkásodás

ellen megbízható és leg-
jobb hatású szer a

Tussinal-cukor

Ára 70 fillér.

Tussinal-tea

Ára 50 fillér.

A mértéktelen dohányzás-
szenvedély

legbiztosabb, legegészségesebb
és legkellemebb ellenszere a

Menthol - cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosszú
időre elég: 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A
szájüreget desinficiálja, utóíze
igen kellemes. Ára egy porcellán-
szelencének 60 fillér.

Fejkorlát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedüli ily szer, a
világhírű „Tegerit“ korpa-
kenőcs.

Ára egy tégelynek 2 korona.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Ovakodjunk a fertőzésektől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle beteg-
ségeket okozó csirákkal minők a tüdővész, a merevgörcs, a lép-
fene, a difteria a hagymáz stb. spóriái. A mindennapi érintke-
zésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket
okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában
haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük.
Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy
az emberi körök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye
tanyáz. Mind-erre fertőzések ellen védekezhetünk ha kezünket,
arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer **Szent Imre**
szappannal vagy **Carboform** szappannal megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,
a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tani-
tókknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok,
kórházak vezetőségének. E szappan olcsóságánál fogva lehetővé
teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések
ellen megóvja. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és és vegyészeti gyára ARAD.

Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos
gyógyszertára.

Használtólom megvételre kerestetik

Átköltöztetés miatt mélyen leszállított árak.

Mindenféle csipke és szalag ma-
radékok 40% engedménnyel, ha-
risnyák meglepő olcsó árakban.

388

Hoffmann Sándor Arad, Andrásy-tér 20.

Apró hirdetések.

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdető teljes címének feltüntetésével.
 2. Jelige alatt.
 3. Oly értelemben, hogy a hirdető címét csak a kiadóhivatalban lehet meg tudni.
- A legalkalmasabb — amennyiben akadályba nem ütközik — az első mód, mert a címnek a lapban való közlése mellett gyorsabban lehet az ügyet elintézni.
- A cím utáni tudakozódás idővesztéssel jár.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

ALKALMAZÁST NYER.

Intelligens

kisasszonyt keresek 2 gyermekem mellé, ki a német nyelvet saepe beszéli. Cím a kiadóhivatalban. 881

Megbízható gépész

szivógáz-otóros maomba kerestetik. Bővebbet Kovács Soma és Társánál gépudvar. 386

Platal fűszeres

és csemegekereskedés azonnali belépésre kerestetik. Babcsányi Ferenc-nél Temesvár. 379

ALKALMAZÁST KERES.

Német magyar leány

házi kisasszonynak, vagy gyermek mellé ajánkozik. Cím Forray-utca 2. földszint jobbra. 865

Gyermektelen

házas pár bármiféle alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 882

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó

Patófi-utca 8. Erzsébet-környeli részben I. em., ajtó 8. két egymással nyíló különbejáratu butorozott utcai szoba. 380

3 szobás utcai

lakás újonnan festve azonnal kiadó. Kis Ernő u. 1. 389

Orosy-utca 8. szám

alatt 2 szobás lakás, központi fűtéssel és állandó melegvíz ellátással, február hó 1-re kiadó. 849

Belvároshoz

közel eső III. ucai 51a. számú magánház, kert, 3 szoba, konyha és mellékhelyiségekkel, azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 5488

Modern

villany- és gázvilágítással berendezett két szoba, fürdőszoba- és mellékhelyiségekkel álló utcai lakás május 1-ől kiadó. Bővebbet Dr. Angelnál városháza. 378

Kiadó

Asztalos S.-u. 2-3. sz. alatt 2 utcai, 1 udvari, hálófülke és fürdőszobából álló II. emeleti lakás a szűkséges mellékhelyiségekkel, 1915. február 1-re. Bővebbet a lap kiadóhivatalában.

Kiadó!

Csinos, kényelmes két szobás kerti lakás fürdőszobával, mellékhelyiségekkel Rákóczi-utca 25 szám alatt. 387

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Veszek

uraktól levett férfiruhát, téli kabátot, városi és utazó bundát a legmagasabb árban. Mindennemű használt butort veszek. Bieler Ignác, Szent-Pál-u. 12. 4699

„Qui Si Sana“

a világ legszebb női harisnyája kapható selyem, flor és fil d' Cos seben. Bársony pános cipő párja 5 kor. 10 filér. Cipő Tözeade Apolo mozi mellett. 5161

Burgonya,

kitűnő ízű, kisebb-nagyobb mennyiségben, házhoz szállítva kapható Niederhanser Gyula gazdasága Arad, postafiók 188. 5260

Egy elsőrangú

híres gyártmányu, remek kivitelű, jókarban levő biliárd a hozzátartozó teljes felszereléssel együtt, jutányos áron eladó. Bővebbet: Mérnök- és építész-egylet helyiségében Arad, Központi-szálloda. 864

ÜZLETEK.

Többrendbeli

helyi és vidéki vendéglői üzlet eladandóságra kiadó. Felvilágosítás az Aradi Pincér együletben kapható, Vörösmarthy utca 3. 385

KÜLÖNFÉLE.

Bármilyen

bádigos és vízvezetési munkát készít Diamant Jenő Arad, Wenzer János és Kazinczy-utca sarkán. 2991

Költözködők

figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3361

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42 sz.

Dearling for Gentlemen

világhírű

Szivarkahüvely

sterilizált antinikotin vattával. Minden dobozban 120 darab.

Ujdonság!

Kapható:

ARADON

a különlegességi dohány-tözsdeben.

62—1915. éln. sz.

Hi etmény.

A magyar királyi Ministerium 285—1915 M. E. számú rendelete alapján ezennel közzhírré teszem, hogy mindazon egyéneknek, akik a magyar szent korona országainak határain át lépni vagy belépni készülnének, utlevéllel ellátva kell lenniük.

Minden külföldi állampolgár az ország területén csak úgy tartózkodhatik ha az alábbiaknak megfelelő utlevél birtokában van.

Az utlevél csak akkor érvényes, ha az utlevél tulajdonosának pontos személyleírását és sajátkezű aláírásával, és hatósági igazolással ellátott élethű fényképet is tartalmazza.

Felhívom ennélfogva mindazon Aradon lakó magyar állampolgárokat kik arcképpel el nem látott, de máskülönten érvényes utlevél birtokában vannak, hogy lehetőleg

keménylapra fel nem ragasztott és legfeljebb 9x14 cm. nagyságú fényképeket és utlevelüket a rendőrkapitányi hivatalban szolgáltatassák be, hogy azok szabályszerű száradékolás után érvényesíthetők legyenek.

Az utlevélbe bejegyzett és 15 évet meghaladó utitársak fényképe is csatolandó

Az utlevelet kérelmezők jövőben fényképeket már a kérelem előterjesztésekor beszolgáltatni kötelesek.

Figyelmeztetem továbbá az ország területén tartózkodó külföldieket, hogy a fenti rendeletnek megfelelően magukat utlevéllel lássák el, mert ellenkező esetben hatósági felszólítás esetén ellenük a kihágási eljárás megindíthatni fog és ezenfelül az a lam területéről kintaszara, esetleg kényszer útján eltávolítva lesznek.

Arad, 1915. január 28.

Greén
főkapitány.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe:

villamos világítási berendezéseket, villamos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villamos csillárokat, villamos főzödényeket, villamos vasalókat, villamos hajsütő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villamos cikkek

HELA-CIT

Van szerencsénk értesíteni, hogy HELACIT elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtakát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A HELACIT különösen ajánlatos zsíros, fényes, izzadó arcbőrű egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A HELACIT-ből keveset gyapottra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a HELACIT azon percben előidézik. Az arc olyan lesz, mintha valami lehető finomságú harmattal (a gyümölcsös hamvához hasonló) volna bevonva.

Atrák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan- és vegyszert gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárában.

224